

còdol

Núm. 10
Maig de 2017

cooperatives
d'ensenyament
ILLES BALEARS

Matricula el teu fill en una Escola Cooperativa

cooperatives
d'ensenyament
ILLES BALEARS

Per què?

Perquè som centres educatius, concertats i privats, amb una llarga experiència educativa.
Perquè volem una societat més cooperativa, menys agressiva, més justa, més solidària, més humana.
Perquè realitzam un ensenyament personalitzat en què cada alumne és tractat com un individu diferent.
Perquè entenem que tota educació suposa una visió del món de la persona i la vida.
Perquè contem amb professionals titulats i preparats per a l'educació dels seus fills.
Perquè volem traslladar els nostres principis i valors a la societat.
Perquè treballem per una oferta pedagògica de qualitat, coherent i innovadora.

Projecte educatiu

Compromís amb l'èxit escolar i social
Llengua Catalana
Aprenentatge d'altres llengües
Creació artística
Arrelament a la nostra cultura
Família
Mediambient
Inclusió de tots i totes
Aconfessionalitat
L'escola i el prestigi professional
Formació permanent
Gestió educativa, eficaç i transparent
Avaluació del centre
Coordinació i educació
Integrar les TIC a les aules i al centre
Tot són avantatges

Cooperatives

Arts i Sons
Aula Balear
CIDE
Es Canyís
Es Dos Pous
Es Liceu
Es Liedoner
Escoleta Gianni Rodari
Escoleta Pollença
Escoletes.COOP Puigpunyent
Flor de Murta
Gorg Blau
Manjón
Mata de Jonc
Serveis de formació
Col·legi Coop. Son Verí Nou

10A
artisans
nys i ...

aula balear

50!
CIDE

sa sitra

els
molins

ES
LICEU

Es
Liedoner
Cooperativa
d'Ensenyament

esco
leta
Gianni Rodari

Escoleta
Pollença

escoletes.coop

Escoleta
La Gallineta Rossa

Gorg Blau
Anys

Col·legi
Manjón

ESCOLA
MATA DE JONC

Col·legi Coop.
Son Verí Nou

Col·legi Coop.
Son Verí Nou

Enguany ja fa deu anys que va sortir la revista CÒDOL. Durant aquest temps han passat moltes coses i entre totes les cooperatives d'ensenyament les hem viscudes intensament per mitjà d'aquestes pàgines. Amb deu anys, hem passat per dues lleis educatives de caire estatal, més de cinc consellers d'educació, tres governs autonòmics i un any amb un govern en funcions. I a més de tot això, també ens hem trobat amb el sorgiment de nous corrents pedagògics que intenten oferir una alternativa a un sistema educatiu que mostra uns resultats força deficients.

En aquest context, les cooperatives d'ensenyament intenten fer-hi la seva i aposten clarament per un model educatiu integrador, democràtic i competent. Una prova d'això són totes les pàgines d'aquests deu números de Còdol. Les escoles cooperatives han demostrat que no claudiquen davant l'executiu de torn, que no es deixen dur per les modes pedagògiques passatgeres que van sorgint ni s'acomoden amb les inèrcies educatives del pas del temps. Dins

del seus trets d'identitat, l'educació inclusiva, l'ensenyament cooperatiu i el compromís amb la cultura i l'entorn sempre hi han estat presents.

Les escoles cooperatives tampoc no cedeixen a executius amb postures clarament hostils, fins i tot amb els que comparteixin la idoneïtat d'afavorir les escoles que gaudeixen els concerts educatius com els que defensen a ultrança l'aconfessionalitat de l'educació o l'ensenyament en català. De cap manera, les cooperatives no acceptaran ser una moneda de canvi quan uns i altres vulguin acontentar un sector determinat. L'educació no ha de ser mai un canvi de cromos ni un xantatge per satisfer les aspiracions dels polítics. Cada escola ha de poder tirar endavant el seu projecte de centre atenent tota la comunitat educativa que en forma part. És per això que des de les cooperatives d'ensenyament reclamam un pacte educatiu ja, que ens permeti poder gaudir d'estabilitat per engegar el nostre compromís amb l'educació i la societat per oferir als

nostres alumnes la llibertat que els garanteixi poder viure en el món que hauran de tirar endavant.

És un fet que en els darrers deu anys, s'ha anat gestant un moviment ciutadà que aplega docents, especialistes, pares i alumnes perquè totes les escoles facin la transició definitiva cap a un sistema definitiu avançat que doni respostes a les necessitats del segle XXI. Estem parlant del pacte educatiu *Illes per un pacte*. Les cooperatives d'ensenyament n'hem volgut formar part perquè volem ser participants de la nostra història. Volem que els valors cooperatius que practicam als nostres centres siguin presents en els fonaments d'aquesta renovació pedagògica. La participació efectiva, de consens i democràtica, de tots els agents implicats en l'educació, sense excloure ningú, farà que tothom se senti plenament implicat en aquest procés.

Podem dir que aquests deu anys, han estat deu cursos especialment complicats per tot el sector educatiu a nivell estatal. A l'editorial de les

darreres revistes Còdol, per exemple, ja vam fer una crida des d'aquestes pàgines demanant als governants una actitud col·laboradora i confiança en els professionals de l'educació. Es veu que el nostre suggeriment no ha estat efectiu. O almenys, no del tot. En aquests darrers anys han estat nombroses les vagues convocades que han mobilitzat professionals de l'educació, alumnes, pares i mares. No és lògic que des de les institucions que ens representen, es facin polítiques educatives sense tenir en compte els que s'hi dediquen cada dia, amb una clara voluntat

d'imposicions ideològiques. No es pot desprestigiar l'educació dels nostres alumnes d'aquesta manera. No es pot utilitzar la feina dels docents per treure'n rèdits polítics. Com tampoc no és sensat imposar lleis i decrets sense cap fonament pedagògic, devaluant de passada la capacitat dels nostres alumnes. És per tot això que demanem a tots els representants polítics de l'Estat que facin la seva feina i un bon pacte per a l'educació. Un pacte que sigui ambiciós i que propugni un bon model educatiu de qualitat, competent, i sobretot que garanteixi una estabili-

tat per molts d'anys.

En aquest context, és on ens plau presentar la revista de les cooperatives d'ensenyament d'aquest curs. Estau a punt de llegir una revista on veureu una petita mostra del que s'ha fet a les escoles cooperatives aquest any. És, al cap i a la fi, una mostra de la feina de cada dia. Una feina que aposta per valors cooperatius com a principi de l'ensenyament, que parteix de plantejaments sense exclusions i que intenta fer dels nostres alumnes uns ciutadans crítics i amb sentit comú.

còdol

cooperatives
d'ensenyament

Número 10. Maig de 2017

Edició: Unió de Cooperatives de Treball de les Illes Balears.
Sectorial d'Ensenyament

Carrer de Sant Joaquim, 9 baixos - 07003 Palma
Carrer d'Antoni Jaume, 8, 2n - 07800 Eivissa
Tel.: 971 205 028 - 971 294 769 Fax: 971 294 769
ensenyament@uctaib.coop - unio@uctaib.coop
www.uctaib.coop

Direcció: *Antoni Vicens Massot*

Coordinació: *Jerònima Muñoz Pomar i Rafel Fiol*

Consell de redacció:

*Antoni Vicens Massot,
Miquel F. Oliver Trobat,
Miquel Àngel Lladó Ribas,
Jerònima Muñoz Pomar,
Catibel de la Fuente Gual,
Xavier Seguí Gelabert,
Rafel Fiol Martorell,
Enric Pozo Mas*

Fotografia de la portada: *arxiu d'Unió de Cooperatives*

Revisió de textos: *Bàrbara Sagrera Antich*

Disseny i maquetació: *Ferran Sintes* www.ferransintes.com

Impressió: Bristol, SL

Tirada: 3.500 exemplars

ISSN 2171-7818

Dipòsit legal: PM 1.255-2006

 Impres sobre paper reciclat

Sumari

Editorial	1
Miralls convexos. Una mirada des de l'escola concertada	3
CIDE: 50 anys d'il·lusió	16
La importància de l'educació emocional.	18
Fraseologia i identitat lingüística	20
Entrevista a Martí March, conseller d'Educació, Cultura i Universitat.	22
Escolarització i equitat: el rol dels governs locals.	27
Pràctiques i conductes deshonestes a l'escola: la punta d'un iceberg	29
El salt de la Bella Dona, molt més que una llegenda.	31
Sobre la nova Gramàtica	33
Tauler: notícies de les cooperatives d'ensenyament	30

Miralls convexos

Una mirada des de l'escola concertada

Jerònima Muñoz, *licenciada en Filologia Hispànica i coordinadora de la revista CÒDOL*

L'escola concertada és una opció de l'oferta pública. Aquesta afirmació no sempre és entesa com caldria, malgrat l'empara de la llei, malgrat els professionals que en formen part, malgrat les famílies que la trien conscients del seu tarannà i de la seva manera de fer escola.

L'ambient distès convida a la conversa. S'asseuen els participants i, després de les salutacions que ajuden a encalenticir motors, agafen seient. Vessa experiència en els gestos. Les modalitats d'escola concertada estan molt ben representades: la progressió del rellotge ara no ha d'importar. Fan com si existís tot el temps del món per uns instants. Interessa l'horabaixa, l'oloreta del cafè compartit.

Educació i política: primera aturada! Comença, la conversa, prenguem consciència de la mesura de les coses...

L'escola concertada es troba en el punt de mira cada vegada que entra un nou govern. Darrerament hi ha veus al Parlament que en demanen l'eliminació. Quins arguments es poden aportar per convèncer d'aquest model d'escola?

Ventura Blach (VB). El primer de tots és que la Constitució ja et diu que com a pare tens dret a la lliure elecció de centre. L'altra raó és el cost més elevat de la pública enfront de la concertada. Tot i això, han de conviure, són necessàries. La concertada fa molt bona feina i contribueix al bon nivell educatiu de la comunitat i d'Espanya. A les Illes Balears som un 40%. És una xifra important perquè ens tinguin en compte: un 40% de pares amb alumnes en

edat escolar han decidit el model concertat.

Bernat Alemany (BA). Pens que aquesta qüestió és més aviat ideològica. Aquests plantejaments perden de vista una realitat: vivim en una societat laica, plural. A una societat plural ja li va bé tenir una expressió d'ordre jurídic potent com és l'article 27 de la Constitució que respon a aquest pluralisme. El pluralisme a l'educació, igual que a la societat, no li fa mal, ans al contrari, l'enriqueix. Un altre tema és que, des d'un punt de vista polític, es vulgui demanar a tots els que estan en el món de l'educació, sota la perspectiva dels fons públics, que tinguin clares una sèrie de fites que s'han de tenir. Això no significa ha-

ver d'oblidar l'estalvi que suposa la concertada als fons autonòmics. No ho deim nosaltres, ho diu la sindicatura de comptes. Estam parlant de dues xarxes que es complementen i com més bé estiguin totes dues, millor per a tots.

Dins altres àmbits europeus, el respecte per aquest pluralisme també es dóna. Varien els percentatges, però no hi ha una proposta d'eliminació. Plantejaments com aquests, els trob perillosos.

Kiko López (KL). És clar que convivim dues línies i que l'administració ha de fer defensa de l'escola pública. Però també és clar el percentatge alt d'alumnat escolaritzat a l'escola concertada. Encara que el polític de

torn volgués capgirar aquesta realitat, tant pel nombre d'escoles com pel percentatge d'alumnat i les famílies del darrere, crec que seria una empresa abocada al fracàs.

Sí que és clar que estam sostinguts amb fons públics, i això implica haver de tenir una vocació pública que ens obliga a entrar dins els processos d'escolarització acollint alumnat sense distinció de cap mena. Passar comptes també és una obligació que assumim, amb total transparència. Això la societat no ho pot passar per alt. I també s'ha de saber que tenim

mancances quant als ingressos perquè les quanties que se'ns destinen ens fan passar dificultats econòmiques.

VB. Això que dius ho entén un alt percentatge de la societat. Almanco el 40%. A la resta no li han demanat, potser. Voldria aclarir un parell de coses que has dit: a llarg termini, segons quines actuacions polítiques ens podrien deixar malparats, als concertats.

KL Per exemple?

Bernat Alemany

...la concertada fa molt bona feina i contribueixen al bon nivell educatiu de la comunitat i d'Espanya...

Ventura Black

VB. La manca d'alumnes. Voler reduir per exemple a 20 a infantil, quan amb 24 també es pot fer bona feina. Pot significar que centres de 500 alumnes vegin minvada a la meitat la seva població. I això faria inviable el projecte. Per altra part, no pot ser que a les escoles concertades ens exigeixin el mateix que a les públiques no pagant les despeses de funcionament així com toca. I una altra qüestió: nosaltres som entitats privades amb pagament delegat, no som escoles públiques. Amb ànim de lucre o sense. Podem fer un servei públic, és clar...

KL. Me referia a això mateix.

VB. Si acomiadam un treballador, per exemple, som nosaltres que assumim les despeses...

Ara que ha sortit el tema econòmic a través de les despeses de funcionament, es parla de l'acord d'equiparació del 2008 de l'escola concertada amb l'escola pública. És un acord just o presenta mancances de base? És realment l'intent definitiu que aconseguirà arribar a una equiparació real?

BA. Des del nostre punt de vista, aquest acord, reprès el 2016, és una passa de millora, però queda molt. No és el final. Està bé que ja hi hagi professors que cobrin els sexennis, per exemple. Hem de ser realistes i objectius. Si la crisi va aturar aquest acord, vol dir que algun pes tenia. Si

hagués estat una quantificació baixa, s'hauria pogut pagar immediatament i no va ser així.

BA. Hi ha millores globals, per exemple dins els pressuposts del 2017. Respecte al nostre sector ha quedat curt. Si volem mirar pel treballador també hem de mirar per l'àmbit que fa possible que hi hagi aquest treballador.

VB. És fonamental! Sense aquest àmbit no hi ha treballador.

KL. Voldria destacar la millora dels

socis i treballadors. La desigualtat amb l'escola pública fa mal en el dia a dia a les famílies, a tot el sector convergent en l'àmbit cooperatiu, com és el nostre cas, i d'escola concertada.

Surt la figura del professor. El professorat de l'escola concertada té una càrrega lectiva molt superior al de l'escola pública amb un sou també molt inferior. Potser algun dia es podrà solucionar aquest greuge comparatiu. Algunes veus justifiquen que les diferències es troben en l'aprovació d'unes opo-

...no potser que
ens exigeixin a les
escoles concertades
el mateix que a
les públiques no
pagant les despeses
de funcionament
com toca...

Ventura Blach

sions i que mai no es podrà equiparar l'exercici de la professió a partir d'aquesta diferència...

KL. Quant a hores de feina, em refereixo a les lectives, o es fa un sistema de baixada del total de les hores com ja es va fer quan es va passar de 25 hores a 24, la qual cosa veig molt difícil, o es fa un pla de feina que serveixi per invertir sobre el nostre alumnat.

VB. Penso que en aquest cas en concret s'està fent feina per arribar a l'equiparació d'hores i de sou. Costarà, és clar...

KL. S'equipara al sou d'un interí, però... tornam a allò del prestigi del que ha aprovat una oposició...

VB. ...Però s'està negociant i s'està avançant. Era impensable fa 10 anys. Ara, amb el tema de les titulacions estic totalment en desacord amb la conselleria. Un llicenciat en Química a la pública pot fer de tot, en canvi, a la concertada, no. És un mecanisme més de control. A més, per als que tenim centres d'una línia, el panorama és desolador: si la professora que està habilitada per fer biologia, matemàtiques i física i química es posa malalta, has de contractar tres llicenciats.

Ventura Blach

Quant al tema dels sous, a poc a poc s'hi està arribant, no al cent per cent, però sí a una situació estable. De fet, a poc a poc, s'estan pagant tots els deutes de despeses de funcionament, etc. Els professors no ens podem queixar: si parlem d'equiparació, sí; però si el tema és reconèixer que s'estan fent bé les coses, ens fan un poc de cas. La millora del 2008 va per bon camí. Estam vivint, recordem-ho, una situació econòmica difícil i encara té més mèrit. I no em pertoca a mi defensar cap govern.

El que trobo és que els doblers que destinen als sous de la pública són el triple dels que destinen a la concertada, tot i que som un 40%.

BA. És un tema complex. Barrejam qüestions que tenen diferents velocitats segons les comunitats autònomes. N'hi ha on les jornades són de 25 hores lectives (Madrid, València). La clàusula de 24 es va fer aquí gràcies a l'administració. El tema dels sous s'ha de negociar a cada comunitat i no es fa de la mateixa manera. Per exemple no hi ha unitat de taules salarials. Ens afrontam al repte de l'àmbit autonòmic de poder avançar, però hi ha altres qüestions implicades.

L'oposició d'accedir a la funció docent com a garantia de mantenir «per sempre» un lloc de treball...

La discussió és si hi hauria d'haver algun control sobre aquesta plaça, alguna prova de qualitat. Es recorda que a la concertada l'exigència ha de ser diària, haver de demostrar la bona feina també perquè el titular pot prescindir de tu en qualsevol moment. Hauria d'haver-hi mecanismes de control per garantir la qualitat del funcionari públic dedicat a l'ensenyament?

BA. Fer un absolut d'una oposició perquè ho justifiqui tot és anar equivocat. La legislació marca com accedir a l'àmbit de la pública. Ara, accedir és una cosa, asseure-s'hi és una altra.

KL. L'oposició no és garantia de res, ni d'èxit ni de millora de l'ensenyament. Són les regles del joc i prou. Incentivar a partir de la investigació, la pràctica o l'observació, com hi ha en altres països, ajudaria.

BA. Dins l'àmbit de la pública hi ha associacions de professors i directors que estan a favor de la implantació d'una cultura d'autoavaluació de tota la comunitat educativa. La idea seria de no quedar-se amb el fet puntual d'obtenir una oposició.

KL. Si aquest sistema es desenvolupàs, salvaria les distàncies. Llevàriem aquest *San Benito* de les oposicions...

BA. Es complica eliminar la imatge d'oposició = blindatge per a sempre...

Hi ha damunt la taula uns dolços, unes galetes de mantega que es fonen entre les paraules. L'aigua espera dintre dels tassons, clara, serena. Es perllonga la conversa, els reflexos dels miralls són retorns educats. La xocolata reclama una temptació que no s'esvaeix.

Com pot el titular de l'escola concertada defensar i reivindicar l'autonomia de centre que estableix la llei si té un contracte signat amb el govern a través de la figura del concert educatiu?

KL. Estam limitats quant als recursos si ens comparam amb l'escola pública. També en altres aspectes (titulacions). Però l'escola concertada té la possibilitat d'exercir l'autonomia de centre i un sentiment de pertinença (almanco a les cooperatives) que t'ajuda a vehicular els esforços cap a un mateix objectiu.

BA. Jo faria un aclariment: no s'ha de confondre complir amb els requisits i les obligacions del concert amb les competències que té el titular. És evident que els articles de la LOE 115, 116 i 121 determinen

...l'oposició no és
garantia de res, ni
d'èxit ni de millora
de l'ensenyament.
Són les regles del
joc i prou...

Kiko López

que tenim competències per configurar el nostre projecte educatiu. Aquest projecte no està negociat com a condicions perquè et concertin o no. Només és tenir demanda d'escolarització i gestionar els fons públics que arriben al centre amb rendició de comptes i donar el servei d'ensenyament escrupolosament així com pertoca. No elimina la part dels articles i l'autonomia de centre. L'aspecte més radical de l'autonomia de centre és aquesta capacitat d'establir el titular el seu projecte educatiu. Hi ha molts exemples, fins i tot dins l'ordre d'implantació del TIL: el consultiu afirma que el titular té aquestes competències i l'administració no pot fer imposicions.

VB. Es promulga la idea de voler donar autonomia als centres públics a través dels directors. Aleshores, per què aquest interès per controlar-nos tant a nosaltres. Volem que controlin al cent per cent la part econòmica pactada, però tenim drets constitucionals que s'han de respectar. Un altre exemple: el decret de resolució de concerts. Per exemple l'article sobre cobrir vacants del professorat. El consell escolar s'ha d'informar i ja està. Al final és un treballador de l'empresa, no seu.

KL. En aquest sentit dels contractes, sí que tenim més avantatges que amb la pública. Feim les nostres entrevistes, triam, tot i les limitacions,

el nostre personal. Un dret enfront de l'autonomia de centre. El sistema ens beneficia.

VB. Kiko, nosaltres, tanmateix, no ens hem de sentir entitats públiques. No som entitats públiques, de cap manera.

KL. Jo ho deia com un aspecte positiu...

Fa quasi una dècada que no s'han revisat les quanties de les despeses de funcionament. Pot un govern mantenir aquest estat i mirar cap a una altra banda? Són lògiques despeses de funcionament del s.XIX per a l'escola del s.XXI, no revisades des del 2009?

BA. Lògic no ho és, sens dubte. Tenim un parell de partides que ens han incrementat les despeses: tema prevenció riscos, supressió de barreres, altres de tipus fiscal, noves tecnologies per fer una actualització i equipament que permeti una utilització serena i correcta...Altres recursos més sofisticats que es van incrementant, aplicacions informàtiques...Hi ha un desfasament important.

KL. És una reivindicació més de l'escola concertada. Un exemple més d'optimització: no hem tingut el personal assignat però l'hem cercat. No hem pogut ni hem volgut quedar enrere. Invertim hores, doblers, el que calgui per estar al dia i és un servei.

AB. Les amortitzacions tampoc no estan previstes (amortitzacions informàtiques, per exemple). Al cap de 4 anys (temps màxim que hisenda permet) has de tornar gratar la butxaca. Vull dir a favor que, comparant amb altres comunitats, no estam a baix de la llista, sinó quasi a dalt. Possiblement en 4t lloc.

I parlant de doblers, surt la pregunta que planteja quins són els ingressos que té una escola que no pot cobrar ni un cèntim per escolaritzar l'alumnat, te-

nint en compte que en concepte d'ensenyament està prohibit demanar cap quantia econòmica...

BA. D'un molt clar que s'ha de poder dir amb transparència: de les aportacions voluntàries, no com a contrapartida de cap tipus de servei ni prestació.

KL. Sí, clar. També les tenim, motivades sobretot per la implantació de noves tecnologies... Les tenim des de fa ben bé poc...

BA. Altres són molt reduïdes: ser-

vei de menjador. Si algun any deixa res... normalment s'ha d'afegir. Si alguna família no la fa, doncs no la fa i ja està. No té contrapartida. És una aportació voluntària, repetim...no és obligatòria. És una donació.

VB. Seria ideal que ens permetessin poder fer aquests cobraments per compensar les pèrdues o mancances que tenim... Que marcassin també els límits a cada etapa.

BA. Dialogant amb sectors que es manifesten en contra els demano si estarien d'acord que rebéssim el

Kiko López

50% menys que no tenim respecte de l'escola pública. Llavors ja no hi hauria aportació voluntària. Alguns crítics usen aquest tema per atacar la concertada. Tothom avisa les famílies que tinguin esment que no se'ls pot cobrar per tal o tal altra cosa perquè és il·legal. Però no se'ls avisa de la necessitat que hi ha.

KL. Hem de reconèixer que és una situació molt conflictiva de cara a l'exterior.

BA. Té una solució. El que ho fa viable en aquests moments és que hi hagi transparència, és fonamental. Si algú es desapunta no passa res. Posa de manifest que és voluntari.

Surten del tema econòmic i entren a l'aula, amb l'alumnat. Els darrers informes PISA situen l'escola concertada, en general, en millor posició quant a resultats envers l'escola pública. Quina credibilitat els mereixen aquestes proves? Quins motius podrien ser els causants d'aquesta diferència de resultats?

BA. Primer, aquests resultats sempre són més creïbles si t'han sortit bé a tu. Satisfan més si el teu centre surt ben parat. Si un centre ha participat en un parell de mostres té una gran utilitat per veure si millores o empitjores.

KL. També per analitzar el model metodològic, no només per valorar resultats. És una lectura a fer, indubtablement.

BA. És una manera de fer anàlisi. Hi ha un tema d'autonomia de centre: sempre és una apel·lació a la responsabilitat. Sempre es necessiten referències per saber on et trobes com a centre si vols millorar. Comparar-se amb altres és d'una gran ajuda, serveix per fixar-se metes i objectius per anar millorant els resultats de l'alumnat i, per extensió, el centre.

Quant al fet que l'escola concer-

tada sigui la que ha tingut millors resultats, hi té a veure l'autonomia de centre de què parlàvem. Tot un equip estable que porta un projecte endavant, un equip que és el mateix a les proves del 2012, 2013, 2014... amb un lideratge compartit, prenent acords amb consens, aportant iniciatives formatives... La concertada ho aconsegueix per aquesta estabilitat. És un factor a favor. Es vol llevar valor o refrenar el resultat de la concertada dient que llevant el SEC baixaria. Però, i si li llevam a la pública? O és que la pública no en té, de SEC?

Lligant amb el tema de la política sorgit al principi de la conversa, no és una gran contradicció per part d'alguns sectors voler acabar amb un model que genera èxit? Si els resultats són fefaents... Per què concertada no, si ens fixam en efectivitat (deixant de banda els temes d'estalvi).

VB. No té sentit, és clar. Ells ho reba-ten. Tornant al SEC, és un indicador important, però també té llacunes. Quan es fan les proves als nascuts el mateix any, tens alumnat de tota casta: poden tenir quinze anys, pot haver-hi repetidors, alguns que encara facin primer d'ESO... Sigui com sigui, has de fer la prova. Hi ha forats, tot i que...

KL. Les proves externes i la cultura de l'avaluació són eines molt importants. És una bona mesura per quantificar el nostre esforç, almanco des de les escoles cooperatives es pot fer aquesta lectura...

BA. Possiblement molts milloram gràcies a aquests proves...

KL. Quant a l'estabilitat dels claustres de què abans parlaves, estic d'acord que la facilita. I si ho agafes com un referent metodològic i un referent d'avaluació, ajuda. Sembla que la qualificació que obtenim és superior a la vista, però no hem de perdre de vista com està situada la

comunitat balear en el context de l'estat espanyol... No cal tirar coets. Comparats amb la pública sí, però...

VB. Però no crec que el nivell de Balears se situï tan a baix.

KL. Home, segons les estadístiques, sí. Passa que si una cosa no m'agrada de les avaluacions és el rànking, la comparació. És molt més útil fer una autoanàlisi, mirar les nostres escoles, què feim, què convé que facem i, que amb les nostres característiques i possibilitats, ens plantejem el repte de la millora per a nosaltres mateixos.

Es produeix un gir tranquil. La premsa, l'educació, un tema recurrent com la immigració a les aules.

Parlen ara de l'alumnat immigrant. Per una banda, un 20% d'alumnat de procedència estrangera matriculat a les escoles concertades, en general, enfront del 80% que acull l'escola pública. És difícil desmitificar aquests percentatges que sovint surten a premsa. Per l'altra, partint d'aquesta disparitat, en alguns municipis s'han signat acords d'escolarització d'alumnat d'infantil per garantir l'equitat quant al tipus d'alumnat

...estarien d'acord en què rebéssim el 50 % menys que no tenim respecte de l'escola pública? Llavors ja no hi hauria aportació voluntària...

Bernat Alemany

de les aules de l'escola pública i de l'escola concertada. Parlam de Manacor, Inca, sa Pobla, Porreres... Són acords motivats pels Ajuntaments i amb el consentiment de les parts implicades. Són factibles segons el seu punt de vista? Compensen el sistema d'ensenyament si es té en compte que no es garanteix un augment de recursos?

VB. Abans voldria exposar un tema. El de sa Pobla. Es va donar una aula més a la concertada perquè la pública estava saturada. En aquesta aula hi ha 22 alumnes. Dos són de sa Pobla, tota la resta estrangers.

KL. Es contradiu totalment amb el plantejament de la qüestió...

BA. Els percentatges s'han de considerar, però són relatius. L'escolarització dels immigrants està molt vinculada a les zones. Depenrà de la zona i del tipus de població. Va per barris. Els percentatges estan globalitzats i s'han d'analitzar persones. La proposta hauria de ser arribar a acords d'escolarització per escolaritzar, no per distribuir. Sempre parlo d'escolaritzar. És un dret. Distribuir és un acte que un altre fa per tu. Es reparteixen coses, no persones. Una escolarització més equilibrada, cercar fórmules creatives perquè els resultats evitin guetos, concentracions exagerades, em sembla bé. La concertada hi ha de contribuir, però amb la mateixa dotació de recursos que tindria si fos la pública. Això és el que hem signat al document *Illes per un pacte*.

L'escola concertada ara mateix té recursos suficients per assumir, atendre amb equitat i garantint el dret a l'educació inclusiva?

KL. Si no els tenim, els cerquem. Això crec que és un problema del dia a dia ja.

BA. Jo tinc un problema per contestar aquesta pregunta. No acabo de

tenir mai les dades de l'altra part per poder contrastar amb elements de judici.

KL. És curiós, sí. Afegiria que el titular exposat és raonable. S'hauria de poder aconseguir aquesta equitat, condicions iguals per atendre el mateix alumnat, però no ens podem fer falses il·lusions. Aquesta realitat no sembla que s'hagi de donar i caldrà compensar-la entre tots. No és un problema de concertada o pública... també passa a la pública. N'hi ha amb un alt percentatge d'immigració i d'altres amb un de molt baix, i la paradoxa és que es troben al mateix carrer. És un problema del sistema. I consider que és un bon gest d'aquests ajuntaments que emprenen iniciatives d'aquest tipus per compensar allò que hauria d'estar fent l'administració educativa competent.

BA. En un programa vaig dir (fa uns 7 anys): «Quan acabarem amb el mite de l'immigrant com un problema?».

KL. Però és que la realitat d'aquesta gent sol ser realment problemàtica...

BA. D'acord, però hi ha immigrants que ja s'han establert fa anys i ja no ho són. Crec que carregar culpes a la concertada sobre aquest tema no és real. És una de les bolles que s'han anat fent grosses...

VB. Com a exemple, l'escola Sant Alfons de Lligorí. De dos-cents i escaig d'alumnes, cent vuitanta configuren un ventall de multinacionalitats molt important. I és concertada. Hi ha zones, a més, on no hi ha escoles concertades, aleshores és lògic que l'escolarització a la pública suporti aquesta tipologia d'alumnat per proximitat (per exemple Son Gotleu).

KL. Hi ha escoles públiques que tenen un parell de mallorquins i prou. I, seguint amb el tema, per què la condició d'immigrant dura set, vuit

...quant al fet
que l'escola
concertada sigui
la que ha tingut
millors resultats,
hi té a veure
l'autonomia...

Bernat Alemany

anys? Això és un tema de societat i l'escola es contagia d'aquesta dinàmica, potser no sap o no pot donar resposta.

BA. Voldria saber si aquells que no volen acollir determinat alumnat perquè són immigrants també estan disposats a perdre recursos.

KL. A qui fas referència, exactament? A qui et refereixes?

BA. A escoles en general que han manifestat aquest rebuig, sense donar noms.

Sense allunyar-se del tipus d'alumnat, fan una ullada als concerts signats a infantil i primària amb escoles que segreguen o matriculen l'alumnat segons el sexe. Es pot justificar la llibertat del titular de triar el seu model d'escola si és sostinguda amb fons públics?

VB. Amb independència del nostre punt de vista, en aquest moment, aquests centres els empara la llei. I mentre els pares decideixin i puguin decidir, tenen el dret que es troba a la Constitució, a la LOMQE.

KL. No conec el tema de la llei, però crec que no és un model pedagògic perquè la societat no funciona així.

BA. Des de la nostra associació no

impulsam aquest model d'escola.

KL. Et pots imaginar que des de l'escola cooperativa ni se'ns passa pel cap per principis, per essència, per pròpia definició i tarannà de base...

BA. Respecte a la qüestió, està confirmat per la jurisprudència. Hi estiguem d'acord o no.

Entren ara en l'ensenyament com a concepte. El fracàs escolar és una ombra que plana sobre l'escola en general. Preocupa el tema a l'escola concertada. Qui o què en té la culpa? En quina mesura? Com combatre aquest fracàs?

KL. Per l'escola cooperativa és una de les principals obsessions per tot el que implica. En aquest sentit, crec que nosaltres tenim un plus de responsabilitat i molts dels nostres esforços i energies es destinen a combatre aquesta xacra. Essent els amos de ca nostra, tenim una responsabilitat extra, una problemàtica que la feim nostra, una preocupació màxima.

BA. Preocupació compartidíssima. Una responsabilitat de tots: una part dels pares, una de la societat en general, que no sempre ha valorat la formació i l'educació, i un pes específic especial sobre equips directius i docents. Som els experts per conduir, orientar les persones cap a l'èxit escolar.

VB. Afegiria que el sistema falla. Una part enorme ve donada per l'ESO. Nins que els fas estar quatre anys sense garanties de res. Fins ara no hi havia alternativa. L'FP bàsica entra suplint aquesta carència.

El sistema no dona suport a aquests alumnes, tanmateix. No donam aquest valor a crear persones per ser empresaris, per exemple.

KL. L'èxit escolar és formar-te segons les teves possibilitats i interessos, no es tracta d'acabar a la universitat. És responsabilitat important

de la societat, totalment d'acord. També té la clau el docent, però a diferència d'altres països no tenim el pes que hauríem de tenir. Dins ca nostra sí, però per revisar, legislar, fer plantejaments, orientar..., no. Quant al tema de revisar per què un nin s'avorreix, no funciona.... aquesta és la nostra preocupació.

Quan un nin s'avorreix surten veus que diuen que la culpa la té l'escola tradicional... En un moment en el qual s'està qüestionant el model d'escola tradicional i que apareixen o resorgeixen tendències o metodologies que semblen molt atractives en el procés d'ensenyament - aprenentatge, l'escola concertada en quin punt es troba? Recerca nous horitzons o aposta pel sistema de sempre que no arrisca i obté resultats òptims?

VB. Voldria fer un incís abans de tot. Nosaltres podem tenir escoles innovadores, podem incorporar metodologies... Podem fer l'escola del segle XXI. Però no trobau que la Universitat es troba encara en aquest tema en el segle XIX, tot i el Pla Bolonya, etc., etc., etc.?

Tu intentes fer treball cooperatiu, projectes,... Llavors arribes a la universitat. La selectivitat, per exemple, mireu les preguntes. Si tu no t'has mirat el text de referència completament, no aprofites, no arribes a entrar. De què serveix fer una escola moderna si tenim aquest perfil d'Universitat? Igual passa amb les competències bàsiques...

KL. No exactament, et donen estratègies d'aprenentatge, fórmules per afermar coneixements...

VB. Però a l'hora de l'avaluació, al final, tot es resumeix a l'àmbit numèric tradicional.

AB. Ja és començar a superar el fracàs escolar quan per a un alumne comença a tenir sentit allò que fa a l'escola. Ja començam a superar-ne una part. Em crida l'atenció el

...voldria saber
si aquells que
no volen acollir
determinat
alumnat perquè
són immigrants
també estan
disposats a perdre
recursos...

Bernat Alemany

consens mundial que ara hi ha que l'escola s'ha de transformar. Hem de passar més a una escola centrada en l'aprenentatge de l'alumne amb la companyia del mestre, que és quan cobra sentit la seva feina: l'acompanyament en l'aprenentatge. Això demana canvis en la manera de fer les classes. Per què hi ha maneres de fer classe que tu veus que alguns alumnes ni sols volen sortir amb els mestres de reforç perquè s'han «enganxat» a la classe? Això paga la pena. Ens hauríem de formar per tenir recursos permanents, tenir més feedback amb l'alumnat, ser més creatius... Deixar d'una vegada el plantejament d'acabar el currículum... No tindrem mai temps, d'acabar el currículum!

VB. Això mateix!

BA. Usar aquest argument sona a excusa per no canviar i sol venir dels que no volen sortir de la zona de confort.

VB. Quan plantejes al professor un tema de treball cooperatiu, per exemple a primària, et diuen: «Vindran les proves IAQSE i si no hem acabat el currículum, què passarà?»

AB. Vol dir també que no han entrès gaire les proves IAQSE, perquè sobretot peguen a les competències, no al currículum.

KL. S'estan adaptant, però. Necessitam temps i consider que anam una passa envant.

BA. Em disgusta que a determinades sessions es digui treball cooperatiu a fer un treball en grup. Hi estic en contra. Respectuosament, falta compromís amb aquest tipus de formació. I temps.

Dintre del tema de les innovacions, sorgeix ara l'assumpte de les anomenades noves tecnologies, que ja

no són tan noves. Han irromput en el panorama educatiu amb força. Analitzen com les han incorporades al seu model d'escola, quina estructura ofereixen a l'alumnat. Després resta el tema econòmic i la pregunta de com es pot sostenir aquest sistema, perquè és evident que implica una despesa important i un manteniment diari per no quedar desfasat.

BA. Jo vull dir dues coses... Hem passat l'època d'idil·li amb les TIC, aquella en què creïem que amb elles havíem arribat a una nova metodologia, i no. El que ha vingut ha estat un nou instrument. Estam en un moment en què som més selectius amb la utilització de les TIC. Les TICs integren aquelles estratègies d'aprenentatge on l'alumne és el protagonista. Aleshores, sí a les TIC.

Però es comencen a relativitzar coses. Per exemple, no hi ha per què donar la vida per un sol accessori o tipus de dispositiu.

KL. La clau està en la formació del professorat.

BA. Hi ha un repte formatiu i un

repte de visió del que feim. Si anam a la darrera moda o pensam molt bé què feim. Fonamental la formació. Però això de creure que si feim TIC ho tenim tot arreglat és un error: podem usar TIC i treballar en un model anacrònic d'escola.

KL. En un àmbit totalment diferent podem trobar l'exemple del llibre de text. Com s'aplica, com se treballa. El que canvia és el punt de vista...

BA. Per unes àrees és més bo de fer prescindir-ne i per altres no. No hi ha recepta única per a tot.

Revisió obligada de l'ensenyament de la llengua estrangera. El model del govern que va proposar en el seu moment un model trilingüe va causar una gran revolució a les Illes Balears. Com han sobreviscut al TIL les escoles concertades? Ha quedat alguna reminiscència en els projectes educatius de les seves escoles en general?

KL. Per a les cooperatives el tema de l'ensenyament de les llengües estrangeres, sobretot l'anglès, és un assumpte cabdal i prioritari. Treballam invertint hores, esforços, forma-

...l'èxit escolar és formar-te segons les teves possibilitats i interessos, no es tracta d'acabar a la universitat...

Kiko López

ció... Quant al TIL, era un projecte que es trobava enfrontat totalment al que és l'autonomia de centre. No tothom estava preparat, a més, per aquest canvi. Abans del TIL, les escoles cooperatives ja enfocàvem els nostres ensenyaments al treball de l'anglès (majoritàriament), fent projectes, ampliació d'horaris i adequació d'espais, etc., perquè hem entès que l'idioma és una eina necessària i els nostres alumnes l'han de controlar de manera competencial. Hem hagut de disposar dels nostres propis recursos perquè això s'aconsegueixi.

BA. Dins el nostre sector d'escola catòlica ja hi ha un bon grapat de centres que fa anys que treballen en un projecte plurilingüe. Ens hem situat en un plurilingüisme obert (no com el TIL) que ha repercutit favorablement en la capacitat i competència de l'alumne. Es nota més a ESO, possiblement. Incrementa la destresa de l'alumnat parlant anglès entre l'alumnat.

KL. Allò bo que tenia era el canvi de metodologia. L'inconvenient més gros per a mi que tenia el TIL era que anava en detriment d'altres àrees i aspectes curriculars, sobretot del català.

BA. Avui hi ha alumnes de 4t d'ESO que passen una prova externa a final

de curs d'anglès i assoleixen el B1.

VB. Jo crec que el TIL va ser una gran idea, però el plantejament d'implantació als centres, horrorós. Ens ha donat peu a espavilar-nos en el tema de l'anglès.

BA. El pitjor que va fer va ser eliminar l'article 20 del primer decret sobre l'autonomia de centre.

VB. I del nou decret de llengües que han tret ara? No sé com interpretar-lo: diuen que aposten per una llengua més, però si aplicam el decret de mínims de 50% del català, és impossible que puguis dur un percentatge de català, castellà i anglès. S'ha de repartir un 25% castellà i català. Em semblava millor el tema del 35% d'abans.

KL. A la nostra societat no es pot comparar el català i el castellà. És el que pens... L'únic lloc on es defensa el català si volem que siguin competents és a l'escola. A la societat el model majoritari és el del castellà. Si nosaltres des de les escoles no discriminam positivament, poc n'aprendran.

VB. Tu creus realment que la discriminació ajudarà?

KL. De discriminació positiva, par-

...la pega més grossa per mi que tenia el TIL era que anava en detriment d'altres àrees i aspectes curriculars, sobretot del català...

Kiko López

lo. Augmentar català, blindar una sèrie d'hores de català, té un fonament importantíssim. Si no es fa a l'escola, on es fa? És la nostra llengua, dins el nostre ideari hi és, a part d'una preocupació personal. Si no es fa aquesta diferenciació en temes de percentatges...

BA. Jo som partidari del plantejament que vàrem debatre a *Illes per un Pacte*. Agafar de referència l'estatut d'autonomia, la normalització lingüística i llavors criteris educatius situats en l'autonomia de centre. Fugirem de fórmules de percentatge. Els percentatges s'han de

posar en la consecució dels objectius proposats que és una competència provada amb avaluacions i proves externes de poder saber utilitzar la llengua així com toca, oralment i per escrit. Si som a una zona altament catalanoparlant, tinc garantit més el català que altres llengües. D'altra manera, en un altre context, la llengua garantida és el castellà. On et trobes et du a promoure on has d'incidir perquè es podria caure en la farsa del tant per cent i creure que perquè faig el percentatge està tot arreglat. A Balears hi ha hagut estratègies a favor de la llengua que han generat reaccions contràries. En el món comercial i empresarial de Catalunya ha estat molt més positiva que aquí. Possiblement perquè hi ha hagut un camí impositiu mal duit. Una llengua no pot entrar per imposició. No hem de ser farsants.

Els percentatges són més un tema per als polítics, per a nosaltres el tema és educatiu i hem de fer un

plantejament educatiu. És un tema molt debatut.

La conversa no decau en intensitat ni en continguts. Ni en emocions, tot i que el temps passa...

De la llengua, el bot ara endinsa els tertulians en les famílies. Tot i la conjuntura social, les pressions, les modes... Per què trien el model d'escola concertada?

BA. Moltes famílies ho fan perquè reben referències d'altres famílies i els diuen: «Jo estic content». Hi ha un 'boca a boca', el mitjà de difusió més determinant entre les famílies. És molt important allò que transmeten les famílies que tenen el seu fill escolaritzat.

VB. Recordau el període de vagues al voltant del TIL? Un nombre important d'alumnes canviaren a l'escola concertada perquè entre ells

circulava la idea que almanco no s'hi feia vaga. Devers vint alumnes, en concret...

KL. S'oferia una certa estabilitat...

BA. Què valoren les famílies? Molts quan se'n van em comenten que se'n van contents perquè no només formam alumnes sinó també persones. Aquest punt pesa. També crec que hi influeix el seguiment que la família percep que feim de l'alumne, el compromís.

KL. Les cooperatives tenim una identitat especial i algunes famílies trien el seu ideari, el model i què significa. També hi ha molta gent que és veïnada del centre, també és cert. M'agradaria que el percentatge fos al revés. Facilitaria l'èxit escolar. Algunes persones trien la nostra escola per pragmatisme, però no són tots.

BA. Crec en el pes de l'ideari en el sentit de crear un estil educatiu que té en compte una sèrie de valors de

Richmond

Help your students achieve their goals with **High Achievers!**

A challenging, multi-level course designed to engage ambitious students and take them to C1 level of the CEFR.

A combination of thorough skills development and exam-style activities ensure students are fully prepared to achieve success in their Cambridge English Exams.

A highly flexible and carefully integrated blend of print and digital resources to achieve the ideal learning environment for all your classes

For more information contact us on 646824234 or at richmondelt.ib@gmail.com

la persona. En el nostre cas s'han de veure en una inspiració cristiana. És un dels altres components. No sé si d'això en són conscients en el moment d'elegir, potser durant els anys d'escolarització.

El tema té una cara B: hi ha retrets a la filosofia de centre després d'haver-vos elegit?

VB. No, i jo no puc opinar perquè la meitat de la nostra població és religiosa i l'altra laica. La part laica també és cristiana...

BA. A mi el que em va deixar fent voltes un temps va ser: «vosaltres no acabau de comunicar tot el que estau fent aquí dins».

KL. Si en tenim algun, és no ser fidel al nostre model. Tenien una idea en concret i després no han viscut així la realitat del centre.

BA. A mi m'agrada dir que nosaltres no suportam famílies, feim camí plegats.

KL. Com a escola concertada tenim un altre plus de responsabilitat. No de clients, però volem que se sentin bé, molt a gust. Això no sempre es treballa així a la pública: volem que tot estigui ben explicat, que hi hagi màxima transparència, molta comunicació, molts de referents...

BA. Això es valora.

KL. Tenim molta comunicació amb les famílies. La comunicació és una eina molt important que ha de fer l'escola. També fer-los partícips. Convidar-los que se sentin bé, que puguin participar del projecte, no només de paraula. S'ha d'entrenar. Si no es facilita amb accions concretes que la família s'impliqui, no ho faran.

BA. Podem dir que comptam amb un alt percentatge de les famílies. No estic d'acord amb la visió derrotista. A més, agraeixen que siguem escola oberta que comparteix què està passant dins ella. Quan això es dona hi ha més resposta de participació. Poder estar atents a les expectatives i als retrets per fer autocrítica i proposar

millores és positiu. Nosaltres volem tenir retorn de les famílies, però elles també volen tenir retorn nostre. En la mesura que cuidam aquest retorn incentivam el seu. Som optimista. No m'agrada quan es culpabilitza les famílies sistemàticament.

Seguint amb el tema, surt la idea que moltes famílies trien l'escola concertada, però hi ha un sector que es matricula en aquests centres perquè no hi havia plaça a l'escola pública. Aleshores, la lliure elecció de centre és una utopia?

KL. Sí en termes estrictes. Però en aquest sentit el sistema dona moltes possibilitats. Hi ha opcions: si saps que on hi ha una escola concertada n'hi ha dues o tres de públiques, les famílies han de poder tenir una oferta...

BA. La lliure elecció de centre al cent per cent alguns anys és possible, altres no. Aquest darrers temps que hi ha hagut baixada demogràfica i retorns d'immigrants als seus països, la possibilitat de satisfer ha estat més possible que vuit anys enrere, per exemple. Mai no ha estat del cent per cent.

KL. Es contradiu amb el que parlàvem sobre la immigració i les necessitats educatives. Amb l'elecció de centre no es pot treballar aquesta distribució equitativa.

BA. Es fa reserva de més places...

KL. Sí, però són places que perds d'una persona que podria triar-la. Es contradiu una cosa amb l'altra.

BA. Límits l'elecció. També hi ha un altre problema amb aquestes places que han quedat per a alumnat immigrant: saber si les famílies estan d'acord de venir-hi... Et garantim un centre, però no és el que tu has elegit.

KL. És una contradicció, però no sé fins a quin punt la lliure elecció... la distribució de l'alumnat hauria d'estar per sobre de la lliure elecció de centre.

BA. Si toques la lliure elecció, to-

ques una pedra fonamental que sosté la concertada.

KL. Una raó de ser de l'escola concertada.

BA. Però la principal!

KL. La pressió de les famílies en l'administració per garantir els drets de l'ensenyament és molt important.

BA. Jo estic convençut que sí. Una altra cosa és que això ho tenguem poc treballat i poc explotat. Tenc la impressió que les famílies del sector concertat, en general, són menys activades a l'hora de pressionar l'administració.

KL. També hi ha molta feina a fer amb les AMIPAS. La nostra relació amb l'AMIPA és molt bona. Entenen la nostra realitat i la seva resposta sempre és molt bona. Si no és per casos de recursos en concret, sí que els hem mobilitzat. El fort que tenim és el gruix de famílies que tenim al darrere. És un volum important.

BA. La nostra confederació es diu CONFAECIB i creim que és importantíssima la vitalitat que pugui tenir aquesta confederació com a interlocutora davant l'administració a la mesa de famílies que s'ha creat. Les AMIPAS, localment, quan se senten tocades elles o el seu centre, sí que reaccionen. Hi ha una dimensió general que si no està assumida des de qualche organisme, queda buida, en aquest cas és la confederació.

Segueix la conversa una estona més al mateix temps que arrepleguen les pertinences. Quadernets de notes preses sense ordre amb dibuixos al marge, un foli doblegat per la meitat, bolígrafs blaus (un sense tap) que ha perdut títol de propietat... ja és entrada la fosca i surten saludant ben cordialment. Fer de mestre és quelcom que uneix, un codi secret, una capsula de Pandora que, oberta, ja no t'és indiferent mai més.

Kico López és mestre especialista en Educació física de l'escola cooperativa Es Liceu (Marratxí)

Fa 18 anys que forma part de la cooperativa, tot i que dels 6 anys que hi va entrar per primera vegada no hi ha perdut mai el contacte.

Té altres especialitats centrades en l'atenció a la diversitat. Ha fet de cap d'estudis i actualment és el director de l'escola.

Enguany fa feina a la UIB com a professor associat desenvolupant l'assignatura d'Organització i gestió educatives del Grau d'Educació Primària.

Viu entre Sineu i Es Pont d'Inca amb la seva família. Té dos fills, en Jan i en Bru, que l'omplen la vida de diversió i el cor d'amor., com confessa. Li agrada redescobrir l'illa amb noves experiències i nous indrets, conèixer altres cultures i maneres d'entendre el món, fer esport, llegir i conversar amb els amics fent una cervesa.

Bernat Alemany, llicenciat en Estudis eclesiàstics, té un post grau en Teologia Fonamental. Caldrà destacar de la seva biografia la seva tasca com a missioner dels Sagrats Cors durant 14 anys a l'Argentina. Actualment és Director general de les Escoles P. Joaquim

Rosselló i director del col·legi dels Sagrats Cors de Sóller. Des del mes de novembre de 2009, és president d'Escola Catòlica Illes Balears, organització patronal d'educació privada concertada.

Persona altruista i entusiasta, es considera molt afortunat amb la vida que té: *el meu ca nostra ampli, variat i no limitat a un únic territori i o cultura*, confessa.

Arrelat a Algaida, ha cercat sempre experiències enriquidores sense que les fronteres fossin un límit. Passà 4 anys a la Línea Sur de Río Negro, a la Patagònia argentina, un territori 10 vegades major que el de les Illes Balear amb temperatures molt rigoroses, *molt de vent, nevades, gelades i distàncies*. El contacte allà amb la població maputxe li va descobrir un *poble, una terra, una llengua, una cultura i unes persones amb una identitat molt diferent a la nostra*.

Ventura Blach, llicenciat en

Educació física i esport i té un màster de Gestió i direcció d'instal·lacions esportives, és el director acadèmic del Col·legi La Puríssima de Palma. També és el President de la patronal de col·legis concertats CECE a Balears (Confederación Española de Centros de enseñanza) i membre de la Junta Directiva Nacional de la CECE.

Ha fet també de periodista a la ràdio a diferents emissores local i nacionals, sobretot en programes esportius.

A part del món de l'ensenyament i del periodisme, és un apassionat de la muntanya. De fet, li encanta fer senderisme i sortir d'excursió trescant per la natura.

Dedica molt de temps a fora vila. És propietari d'una finca al poble de Sa Pobla i se dedica a fer oli si l'anyada ha estat bona. Troba temps d'on sigui per conrear el seu propi. Una altra de les seves dèries és la lectura, on troba el refugi ideal després de la voràgine diària.

CIDE: 50 anys d'il·lusió

50 anys d'il·lusió. Aquesta és l'essència, l'àlma mater d'aquells que feim feina cada dia a la cooperativa d'ensenyament CIDE. Perquè la il·lusió és la que mou les persones i canvia el món. I és el que mai hem perdut aquells que formam part de la comunitat CIDE. Il·lusió per aconseguir formar els nostres alumnes, no tan sols en l'àmbit acadèmic, sinó també formar-los per ser persones, persones felices capaces d'afrontar-se als grans reptes que trobaran en el seu dia a dia i de fer dels seus somnis una realitat.

I deim 50, perquè ja fa cinc dècades que va néixer la nostra escola. Per això enguany hem volgut recordar els nostres orígens. Uns orígens marcats per l'emprenedoria d'un grup de mestres amb una vocació i un projecte pedagògic innovador per l'època en què estaven, marcada per la dictadura franquista. Era l'any 1966 quan es van obrir les portes de la nostra escola, un centre aconfessional, en contacte amb la natura, on es fomentava l'esport i que dis-

...així va néixer la nostra escola, com la primera mixta de les Illes Balears, un projecte pioner que trobà en el cooperativisme la seva forma de vida...

posava de pensionat propi i una xarxa de transport que arribava a molts pobles de la part forana, un fet inèdit per aquells temps. El projecte s'anomenava Centre Internacional d'Educació, i com el seu nom indicava, volíem que hi tinguessin cabuda tots, nins i nines de tots els punts de Mallorca.

Així va néixer la nostra escola, com

la primera mixta de les Illes Balears, un projecte pioner que trobà en el cooperativisme la seva forma de vida. Tot d'una, aquell primer claustre es va adonar que ser treballador i empresari a la vegada no era una feina fàcil, implicava molta feina i dedicació, però esdevenia la feina més gratificant del món. Ara, ha passat mig segle i els que formam part del CIDE hem vist com amb el temps, s'ha convertit en la cooperativa d'ensenyament més antiga d'Espanya, a més de ser tot un referent pedagògic per a la comunitat educativa.

Per aquest motiu enguany estam de celebració, i no és per manco, ja que no complim 50 anys cada dia, ni tampoc hem arribat fins aquí sols. Sense l'ajuda dels treballadors, dels socis, dels alumnes i de les famílies, de les administracions públiques i de la sectorial d'ensenyament, entre d'altres, a dia d'avui, no seríem una escola amb més de 2.000 alumnes que abracen des de l'etapa d'infantil fins a final de secundària. Una feina

que enguany ha estat premiada per l'UCTAIB amb un guardó de reconeixement pel nostre 50è aniversari.

Com deim, aquest curs és especial per a tots els que formam part del CIDE i per això hem fet una gran festa a l'Auditori de Palma on els nostres alumnes han estat els autèntics protagonistes. Celebrem el nostre aniversari amb actuacions, però també amb molt d'esport i contacte amb la natura amb la 1a travessa CIDE i realitzant el darrer tram del Camí de Santiago, entre altres actes.

En definitiva, com hem dit en començar, aquest curs estam de celebració i volem retre un petit homenatge als nostres orígens, perquè no volem oblidar d'on venim i on volem anar en un futur sense perdre la nostra identitat. I ho farem amb la publicació d'un llibre que hem titulat així: «CIDE, 50 anys d'il·lusió». Perquè volem complir 50 anys més però mai perdre la il·lusió de continuar fent una bona feina.

La importància de l'educació emocional

Raül Genovès Company, *director i professor del títol propi Expert Universitari en Autoconeixement, Emocions i Diàleg al segle XXI. Codirector del Màster de Competències Emocionals. Universitat de les Illes Balears*

Immaculada Sureda Garcia, *professora de Desenvolupament i Educació Socioemocional. Codirectora del Màster de Competències Emocionals. Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears*

«Les emocions són el motor fonamental de tota activitat humana, fins i tot quan ens sembla que les nostres accions o decisions són resultat d'una anàlisi purament cognitiva»

Les emocions formen part del nostre dia a dia. Gràcies a una determinada emoció positiva com la il·lusió o l'alegria, afavorim la nostra activitat davant una tasca, treballant amb els companys, engegant un projecte... Si, per contra, aquesta emoció és negativa com la ira o la tristesa, la nostra resposta serà justament oposada i ens durà a quedar passius, dubtosos o fins i tot en conflicte davant la situació, en molts de casos sense saber què dir, ni què fer.

En definitiva, les emocions són el motor dinamitzador dels aprenentatges, encara que també poden ser elements que impedeixen o bloquegen la resposta positiva, el rendiment acadèmic o l'èxit personal o professional de la persona.

El concepte d'educació emocional no és nou, són molts els estudis o les investigacions que des de fa temps reiteren la importància d'incloure les emocions, els sentiments, els

afectes en el procés d'ensenyament-aprenentatge, juntament amb la dimensió cognitiva. L'informe Delors (1996) considera que les emocions són un element indispensable del desenvolupament cognitiu, el concepte d'intel·ligència emocional de Goleman (1995), fonamentat en la teoria de les intel·ligències múltiples de Gardner (1983), permet entendre la complementarietat entre competències emocionals i competències cognitives; i altres perspectives neurocientífiques, psicològiques i pedagògiques incideixen en la importància d'educar i millorar la resposta emocional dels infants, joves i adults com a complement indispensable de l'èxit integral de la persona.

Des del naixement, els pares i mares tindran un paper clau en l'educació emocional. Unes bones relacions paternofiliales i maternofiliales que assegurin moments compartits de qualitat, d'interès, d'empatia, de reflexió conjunta, afermaran un vin-

cle segur, pilar indispensable per a futures relacions amb altres iguals o adults i per al desenvolupament d'unes bones competències emocionals. Aquest paper clau de la família és compartit amb l'escola.

Una escola que reconeix un alumnat plural amb diferents capacitats i intel·ligències permet una formació i millora en intel·ligència emocional. Una escola que es preocupa no només per la manera com pensa i actua l'infant i el jove, sinó també per la manera com se sent, de què se sent temorós, angoixat..., i què pot fer davant aquestes emocions, concreta objectius amb competències emocionals. En definitiva, una escola que educa en intel·ligència emocional i treballa l'educació emocional no només millora el rendiment de l'alumnat sinó que també és preventiva de problemes d'ansietat, baixa autoestima, depressió, conductes d'addicció i d'agressivitat a curt i a llarg termini.

...les emocions són el motor dinamitzador dels aprenentatges, encara que també poden ser elements que impedeixen o bloquegen la resposta positiva, el rendiment acadèmic o l'èxit personal o professional de la persona...

Una mirada a les múltiples dificultats que es manifesten en les relacions humanes en general a l'hora de gestionar intel·ligentment i amb coherència les emocions, posa de manifest la urgent necessitat de la societat en conjunt i de les famílies i dels equips de treball en particular, d'adquirir coneixements i destreses per augmentar la capacitat de diàleg davant les diferències, d'empatia, de comprensió i de consens, així com el desenvolupament d'actituds adequades per a la prevenció i el tractament pacífic i constructiu de possibles conflictes, que sovint són causa de patiment i desavinença en les relacions humanes.

Aquests objectius requereixen l'exercici de la calma, la concentració, la consciència i el respecte de les pròpies necessitats, així com una comprensiva atenció cap a les necessitats de les persones amb les quals es comparteix la vida o un determinat projecte.

Conscients d'aquestes qüestions, la comunitat educativa de les Illes Balears ha iniciat un esforç per

atendre les esmentades necessitats i ha engegat un procés facilitador de l'educació emocional a distints nivells. Així, per exemple, des dels òrgans oficials responsables de l'educació s'està potenciant el desenvolupament de l'assessoria de convivència i de les competències socials i emocionals als centres educatius, dedicada íntegrament a incentivar la formació en emocions i sociabilitat als claustres dels centres d'infantil, primària i secundària que ho sol·liciten, i s'està desenvolupant una intensa activitat en aquest sentit posant l'èmfasi tant en la formació del professorat com en la transferència a l'alumnat.

En aquesta mateixa sensibilització, l'Institut de Recerca i Innovació Educativa de la UIB i la Fundació Universitat Empresa de les Illes Balears, mitjançant la col·laboració entre investigadors de diversos grups de recerca i altres experts, ha activat així mateix accions decisives. Cal destacar l'oferta d'un Màster en Competències Emocionals, destinat no sols als professionals interessats, sinó molt especialment també a les mares i als pares que vulguin adquirir els coneixements i les habilitats bàsiques per reforçar l'augment del benestar emocional en si mateixos, i facilitar l'educació emocional de les seves filles i els seus fills. En aquesta formació les persones interessades en la qualitat de les relacions humanes trobaran continguts i exercicis de la màxima actualitat científica, encaminats a facilitar l'autoconeixement, la gestió emocional intel·ligent, l'empatia, la motivació, el foment de l'autoestima i l'assertivitat, el consens, la prevenció i el tractament constructiu de conflictes. S'empren per aquest fi corrents i tècniques com la regulació emocional, l'enfocament (*focusing*), l'atenció plena (*mindfulness*), pràctiques restauratives, aprofundiment en el vincle afectiu, la programació neurolingüística o la consciència corporal i la respiració conscient, entre d'altres.

Dues conclusions bàsiques a les

quals han arribat recentment distints equips d'experts en la matèria són que les persones interessades a facilitar professionalment o a la família continguts i habilitats en aquestes competències, s'han de formar per adquirir elles mateixes les destreses que volen transmetre, i que dins el procés educatiu en competències emocionals és necessari que professorat, mares i pares treballin cap a un horitzó comú, fomentant, no sols en les explicacions i indicacions, sinó també amb el propi exemple, un model de referència congruent i continuat per a la formació de les nines, els nins i els adolescents, que eviti contradiccions fortes entre els models bàsics de referència que són el centre educatiu i la llar. En aquest sentit, s'ha de tenir en compte la fonamental importància dels primers set anys de vida en el modelatge emocional bàsic de la persona, i de l'impacte del reforç i l'orientació que es dona a aquest modelatge inicial durant la posterior etapa que va de vuit a setze anys.

Tant des dels centres educatius com des de les llars es contribueix de manera decisiva a la formació dels futurs adults i ciutadans; la nostra responsabilitat com a educadors i progenitors ens crida a desenvolupar els millors climes de fluïdesa i benestar emocional per facilitar una millor capacitat d'autogestió i convivència en el present, i una societat cada cop més saludable en el futur que es construeix des d'aquest present.

Referències

Delors, J. (1996). *La educación encierra un tesoro. Informe a la UNESCO de la Comisión internacional sobre la educación para el siglo XXI*. Madrid: Santillana/UNESCO.

Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The theory of Multiple intelligences*. New York: Basic Books.

Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. New York: Basic Books.

Fraseologia i

identitat lingüística

no dir ase ni bèstia
haver-hi més dies que llonganisses;
qui no s'arrisca no pisca
una flor no fa estiu
MESCLAR OUS AMB CARAGOLS
Treure foc pels queixals
dit i fet

Bàrbara Sagrera Antich, *llicenciada en Filologia Catalana i Doctora en Educació per la UIB.*
Professora de català de l'Escola Oficial d'Idiomes

La fraseologia és la disciplina lingüística que s'encarrega d'estudiar les unitats fraseològiques d'una llengua. Expressions com *Fort i no et moguis*, *Brut com un porc*, *Excuses de mal pagador*, *Qui molt abraça poc estreny*, *Una i oli*, *Veure el llautó a algú...* són unitats fraseològiques. Les anomenen sovint dites, refranys, frases fetes, locucions, etc. Es tracta de grups fixos de dues o més paraules que la repetició durant un període més o menys llarg de temps ha fet adquirir un significat particular que en permet la institucionalització. I ens referim a institucionalització en el sentit que, talment, aconsegueixen una funció d'interès col·lectiu perquè són conegudes, compartides i a l'abast de tots els parlants d'una llengua.

Els parlants competents les tenen interioritzades ben igual que hi tenen les paraules, just és que en lloc de tractar-se de mots, això és d'unitats simples, són estructures superiors.

Així, quan un parlant vol indicar que les coses no han anat bé, pot usar, per exemple, el verb 'fracassar' o bé la unitat 'Fer els ous en terra'. Naturalment la tria estarà determinada per la situació en què es troba.

L'origen de les unitats fraseològiques es troba vinculat a una situació comunicativa concreta i a un parlant, però el procés d'institucionalització a què ens hem referit fa que amb el temps s'hagi oblidat l'autor i el context de producció inicial que la va motivar. D'aquesta manera, igual que la resta de manifestacions de la cultura popular, esdevenen anònimes, ben igual que un romanç, una llegenda o una rondalla.

El seu significat mai no es pot deduir d'una lectura literal dels elements que la formen perquè signifiquen en bloc. Això explica que encara que continguin paraules caigudes en desús o desconegudes pels parlants actuals, continuïn

...el seu significat
mai no es pot
deduir d'una
lectura literal dels
elements que la
formen ...

sent funcionals. Una expressió com *Això ho contes al moro Mussa* és usada encara que ningú no sàpiga qui era realment aquest individu ni si va existir, i, realment no importa saber-ho, perquè el que haurà d'aprendre qui vulgui utilitzar-la és el seu significat i en quin context és pertinent utilitzar-la. Aquesta característica de la manera de significar d'aquestes unitats també es mostra de manera molt clara en aquells unitats construïdes sobre metàfores o

altres figures retòriques. Si dic que fer quelcom inútil és *Fer retxes dins l'aigua* ningú no pensarà en l'acció concreta a què remet l'expressió. El mateix passa amb aquelles unitats de significat aparentment clar, i és que si diem que algú *Està més blanc que la paret* aporta un significat diferent que si dic que està blanc, pàl·lid, o que fa mala cara. Les connotacions no són les mateixes.

Fent aquestes observacions podem comprovar que l'existència d'aquestes unitats en una llengua no fa altra cosa que revelar consens entre els seus parlants: acceptar i, per repetició fer part del codi comú, un conjunt de paraules que no responen a cap sistema de creació regular. El parlant en usar-les sap que són compartides i que per tant el seu interlocutor en sabrà desxifrar el significat. Tant és així, que de vegades no s'explicita l'enunciat complet: *Fer el negoci de na Peix Frit* implica *que el venia a quatre i el comprava a sis*, encara que no sigui necessari explicitar aquesta segona part perquè s'entengui el significat de l'expressió.

Molt sovint es tracta de fragments amb un valor estètic remarcable: metàfores (*Tenir el paladar enrajolat*), metonímies (*No dir ase ni bèstia*), al·literacions (*Sense cap ni peus*), repetició de paraules (*De sol a sol*)... tot plegat treu a la llum que la manipulació del llenguatge amb voluntat estètica no es restringeix a l'alta cultura: la fantasia, la imaginació i el sentit lúdic també fan part de la nostra manera quotidiana de comunicar-nos. Aporten expressivitat i riquesa, i en aquest sentit no és una casualitat que una part important d'aquestes expressions siguin característiques de textos propis del registre col·loquial. No podem oblidar que la col·loquialitat s'associa a la creativitat. Això no vol dir, però, que aquelles que són aptes per als registres formals no puguin tenir aquestes mateixes característiques.

El pacte tàcit entre els parlants del qual parlàvem és doncs

...molt sovint es tracta de fragments amb un valor estètic remarcable: metàfores, metonímies, al·literacions, repetició de paraules...

sinònim d'identitat lingüística, d'idiosincràsia: a través de les unitats fraseològiques d'una llengua, igual que a través de les seves paraules, podem veure la manera de fer i de pensar d'aquells que la mantenen viva i reforça la idea que cada llengua és un món.

Tanmateix és un fet clar i evident que aquestes expressions són cada vegada més poc presents en les nostres intervencions. La simplificació de la comunicació verbal generalitzada ben segur que hi deu tenir molt a veure. Però la pèrdua d'identitat lingüística i la deixadesa dels parlants també hi pesa, perquè: com és possible que en una societat com l'actual, en la qual cada vegada s'imposa més la col·loquialitat en tots els àmbits, hi tinguin poca presència uns elements tan tradicionalment característics d'aquest registre? És normal que algunes caiguin en desús perquè tenen poc grau d'abstracció i es refereixen a activitats molt concretes o a fenòmens meteorològics. És el cas d'expressions com *Pel juny la falç al puny*, *Gallina agostina ponedora fina*, *Aigua d'agost fa mel i most*, etc. Però la pèrdua de moltes altres no és justificada. Acoloreixen i enriqueixen les nostres intervencions, reforcen argumentacions o sintetitzen i conclouen accions. Em venen al cap,

posem per cas, expressions com *Ha-ver-hi més dies que llonganisses*; *Una mà renta l'altra*, *Una flor no fa estiu*, *Ser quelcom vuits i nous i cartes que no lliguen*, *El mal de l'olla només el sap la cullera*, *Tenir una mala hora*, *Volieu brou: tassa i mitja*; *Prendre els atapins*; *Mesclar ous amb caragols*; *Més val la que guarda que la que cura*; *Qui no s'arrisca no pisca*; *Treure foc pels queixals*; *Amb set flassades no poder tapar el cul a algú*, *Viure de l'aire del cel*, *Veure les orelles al llop*, *Enviar algú allà on no hi plou*, *Ser fet a prova de bomba*, *Dit i fet*, *Tirar la casa per la finestra*...i un llarg etcètera.

Vivim en una societat que és un *engany de mitges*, *ens volen donar gat per llebre*, *ens volen fer creure que la Mare de Deu nom Joana*, i que *els ases volen*: si parlem correctament som pedants i l'alternativa per ser moderns és adscriure's a un model interferit i simplista. Cal no oblidar que col·loquial i correcte també és possible.

Es fa necessari oferir als nostres aprenents bons models lingüístics, representatius dels diferents registres que el nostre dia a dia ens demana. Hauríem de vetllar perquè aprenguin a expressar-se adequadament i correctament amb un codi ric, precís, divers i genuí. I és que, és una evidència que la qualitat expressiva i la capacitat d'adaptació al context comunicatiu afavoreix l'èxit social.

...hauríem de vetllar perquè aprenguin a expressar-se adequadament i correctament amb un codi ric, precís, divers i genuí...

Entrevista a: Martí X. March, conseller d'Educació, Cultura i Universitat

Consell de redacció Còdol

L'àmbit educatiu s'ajusta molt bé a un funcionament cooperatiu

Com se li presenta aquesta legislatura com a Conseller d'Educació? Què en destacaria?

És un període apassionant perquè hi ha molta feina per fer, molts de reptes que ens hem posat a l'horitzó i una enorme quantitat d'energia i il·lusió per part de tot l'equip que conforma la Conselleria d'Educació i Universitat per fer possible una millora clara del sistema educatiu a les Illes.

Jo començaria destacant un dels reptes ja aconseguit, dur la serenitat a tot el sector, un element imprescindible per poder afrontar altres accions. Això ho hem aconseguit a força de molt de diàleg, d'acordar la recuperació de drets perduts a

l'anterior legislatura i d'incrementar el professorat per abaixar les ràtios als centres educatius, entre d'altres. Però també ens hem fixat reptes importants de legislatura, dur a terme una intervenció integral a les infraestructures educatives, planificant el que ara és imprescindible i el que ho serà a mitjà i a llarg termini; afavorir una millor formació inicial i contínua del professorat; afrontar el canvi metodològic enfocat a l'augment de la qualitat i a millorar els resultats a tots els nivells i a totes les illes fins a assolir com a mínim la mitjana estatal.

Quina seria la manera de poder establir un sistema vàlid i perdurable que donàs estabilitat a l'àmbit de l'ensenyament?

El que vostè esmenta, set lleis educatives a Espanya des de que es va instaurar la democràcia, no pot continuar. Cap d'elles s'ha acabat d'implantar del tot i per tant ha creat una situació d'inestabilitat totalment desfavorable per tot el sistema. És indubtable que Espanya necessita un pacte educatiu que marqui uns mínims que permetin una llei duradora i de consens que en garanteixi l'aplicació durant un període que permeti veure'n els resultats.

Estic convençut que és un bon moment per abordar aquesta qüestió a nivell estatal i també a les Illes Balears. En el nostre cas, hi ha tota la feina feta per *Illes per un Pacte* que el Govern ha assumit com a pròpia i ha traslladat al Consell Escolar de

les Illes Balears per al seu debat. Una vegada aprovat es durà al Parlament i també es debatrà. Confi que sapiguem trobar els punts de consens que garanteixin un suport global. I en això estam treballant.

La LOMQE contribueix a millorar l'educació en qualque aspecte?

No. És una llei feta per persones que no coneixen el món educatiu. És una llei disgregadora, que crea molta inestabilitat als centres educatius, que recupera una visió reglamentista i poc adaptada a les necessitats del món actual. No afavoreix la readaptació al sistema dels alumnes amb més dificultats i el més important, no ha tingut cap suport més enllà del Partit Popular. No es pot legislar en contra de tota la comunitat educativa. És una llei, en definitiva, sense cap consens polític, ni territorial.

Pensa que algun dia el pressupost destinat a Educació serà prioritari per a algun govern i que enllestir

projectes sense por de la dotació econòmica no serà una utopia?

Crec que aquest govern ha donat bona mostra de la seva sensibilitat cap a l'Educació. L'increment pressupostari d'un 8% en relació al 2016, el que suposa 65'36 milions més, que l'ha convertit en el més alt destinat a Educació en els darrers 10 anys, n'és un bon exemple. Clar que ens agradaria que fos més alt, però també hem de tenir en compte que no només hi ha necessitats educatives a Balears i que el Govern gestiona un pressupost limitat. Per això s'ha de valorar doblement la sensibilitat d'aquest executiu envers aquelles àrees prioritàries per a les persones: salut, serveis socials i educació.

Quina nota li posaria al sistema educatiu tal com el coneixem a l'actualitat?

No m'agrada posar notes. Diria que tenim un sistema educatiu amb possibilitats de millora i capacitat, tant

dels docents com dels alumnes i l'administració, per fer-ho possible. I, en qualsevol cas, les dades ens demostren que estem millorant de forma progressiva.

Quins són els punts febles?

Clarament, l'abandonament escolar prematur i el fracàs escolar. I també la manca d'una valoració positiva de l'Educació per part de la societat balear.

Quins són els seus mèrits?

Tenim una escola molt inclusiva. De les més inclusives de l'Estat Espanyol.

La diversitat. Com es pot fer front a la multiculturalitat sense discriminació des del govern?

Aquesta és una qüestió que es treballa molt a les escoles. És un repte important perquè aquesta comunitat rep molt d'alumnat estranger i

això s'afronta amb formació i amb una escolarització el més equilibrada possible. I estam aplicant de forma progressiva les polítiques que ens duren a una educació més inclusiva.

Com es pot descriure l'escola inclusiva ideal a les Balears des del seu punt de vista?

L'escola inclusiva ideal ha de permetre l'accés a les aules del màxim d'alumnes possible independentment de les seves capacitats. Això només es pot fer apostant per dotar les escoles dels especialistes necessaris i afavorint l'accessibilitat. Tot i així, sempre hi haurà un percentatge reduït d'alumnat que, per les seves especials circumstàncies, no podrà anar a aules ordinàries i per això s'està treballant en l'oferta de centres d'educació especial a Menorca i a Eivissa que, a diferència de Mallorca, no tenen centres d'aquestes característiques. En qualsevol cas, la inclusió educativa és, sobretot, una concepció, una actitud, una organització... de tota la comunitat educativa.

L'escolarització dels immigrants presenta esculls. Determinats pobles arriben a pactes d'escolarització. Tampoc no sembla un sistema que garanteixi l'èxit futur. Com es poden abordar?

Permeti'm que li digui que no estic d'acord amb vostè. Els sistemes de distribució equilibrada de l'alumnat funcionen molt bé i cada vegada hi ha més municipis que el sol·liciten. Els centres educatius s'han demostrat essencials per eliminar la creació de guetos a determinades àrees dels diferents municipis, la qual cosa ha permès esborrar estigmes associats a determinats centres educatius i zones.

Un altre dels aspectes a treballar és l'equitat. Els centres han de permetre que no es facin diferències entre els alumnes immigrants i la resta, i, per això és molt important la feina dels mateixos centres i de les famílies. Els plans d'escolarització que hem

...és indubtable
que Espanya
necessita un pacte
educatiu que
marqui uns mínims
que permetin
una llei duradora
i de consens que
en garanteixi
l'aplicació durant
un període que
permeti veure'n els
resultats...

comentat permeten treballar millor això, ja que hi ha una col·laboració entre centres (públics i concertats), ajuntament i conselleria.

Quant a Palma, és un dels reptes que hem d'afrontar. Estam estudiant ara mateix com fer una distribució més equilibrada de l'alumnat.

Moment del plurilingüisme a l'escola. Punt actual. Línia de treball per millorar les competències lingüístiques d'una tercera llengua i que no impliqui una disminució de càrrega lectiva de llengua catalana?

La Conselleria va aprovar un Decret de Llengües que ja s'ha començat a aplicar aquest curs. A l'entorn del Decret, aquesta Conselleria preveu diferents iniciatives adreçades a la millora de la competència lingüística en una tercera llengua sempre respectant el que estableix el Decret de Mínims. Entre les accions empreses hi ha el desdoblament d'alumnes d'anglès a ESO, hores de lliure dis-

posició per reforçar matèries, cursos de formació d'anglès i de metodologia per a professorat, increment d'auxiliars de conversa nadius als centres educatius, el programari de l'Escola Oficial d'Idiomes als centres de Secundària, etc...

Com podem posar remei al fracàs escolar?

És un dels objectius clau del nostre govern. D'entrada hem posat en marxa un pla d'èxit educatiu que s'aplica a tots els centres educatius amb mesures que aborden tots els aspectes que conformen el nostre sistema educatiu. Volem reduir l'abandonament i també millorar els resultats generals dels alumnes.

Considera que l'abandonament dels estudis en edat obligatòria en un índex del 30%, el doble que la mitjana europea, és un fracàs de l'ESO?

És un fracàs social, essencialment. Hem de tenir en compte que en el cas de Balears no ha existit tradicionalment una valoració alta de la necessitat de comptar amb estudis perquè resultava molt fàcil trobar feina. I aquesta és una qüestió que, tot i que en els darrers anys ha millorat una mica, encara s'hi ha de treballar intensament.

Es mantenen contactes amb les empreses perquè exigeixin formació als seus treballadors i estimulin els alumnes en pràctiques a finalitzar la seva formació. Conjuntament amb la Conselleria de Treball es proposen moltes línies de recuperació formativa per a treballadors i també es millora l'oferta de formació contínua.

El document *Cap a l'èxit educatiu* tindrà les partides suficients per a un canvi de model i millors resultats?

Segur que sí. Pensi que tot i que el pressupost és important, tenim ara 882 milions, moltes de les mesures que s'apliquen no necessiten una dotació pressupostària específica,

sinó reorganització i seguiment. Estam convençuts que assolirem la fita de la mitjana estatal en acabar la legislatura.

Són partidaris que la religió s'imparteixi a l'escola dins l'horari lectiu? Creu que seria possible incorporar altres opcions tenint en compte la diversitat a les aules?

Personalment no som partidari de l'aprenentatge de la religió a les aules, crec més en assignatures sobre història de les religions. Però el que pensi és irrellevant ja que tenim un acord estatal que preveu l'oferta de la religió a les escoles. En aquest sentit s'intenta que hi hagi altres opcions religioses en la mesura de les possibilitats de cada centre.

Com interpreta les sentències del TSJ sobre centres segregats i el seu finançament amb fons públics?

No estam a favor dels centres segregats i no creim que s'hagin de finançar amb fons públics. És un tipus d'ensenyament que no es correspon amb la societat en què vivim i pensam que l'escola ha de ser un reflex de la realitat on es troba immersa. Però totes les sentències ens han estat desfavorables i ens veim obligats a concertar l'educació amb aquests centres per decisió del tribunal.

Creu que les escoles cooperativa estan prou reconegudes políticament com un model amb trets d'identitat propis i una possible nova via per gestionar els centres educatius? Quin paper representen dins l'àmbit educatiu segons el seu govern? Es coneix el sistema de gestió cooperativa i la vocació d'escola pública que exerceixen en tots els àmbits?

Vosaltres sabeu molt bé com funcionen aquests models escolars cooperatius. Pens que l'àmbit educatiu s'ajusta molt bé a un funcionament cooperatiu i que més enllà d'una qüestió de gestió també eduquen a famílies, docents i alumnes sobre una gestió compartida i sobre

...els centres han de permetre que no es facin diferències entre els alumnes immigrants i la resta, i, per això és molt important la feina dels mateixos centres i de les famílies...

l'equitat i la participació democràtica. Som conscients del seu paper i de la seva bona feina en tots els àmbits.

Il·les per a un Pacte admet que la concertada no rep prou recursos per garantir la gratuïtat de l'ensenyament. Hi haurà diners per acabar amb aquest dèficit? Quan hi haurà unes despeses de funcionament dels centres concertats dignes del segle XXI, ara estan fossilitzades?

Com ja he dit abans, tot i que les inversions en matèria educativa han augmentat clarament, encara queden aspectes que han de millorar. Estam revisant les quantitats que es destinen a despeses de funcionament, tant dels centres públics com concertats, amb una perspectiva basada en les necessitats reals dels centres. També en aquest sentit cal posar de manifest els acords realitzats amb la concertada sobre els drets sociolaborals dels professorat, la inclusió dels centres concertats respecte als ajuts de menjador escolar, etc.

Es plantegen retallades en els concerts educatius? Se seguirà potenciant l'educació concertada com una alternativa més econòmica per a les arquitectures públiques?

Nosaltres defensam l'escola pública i sempre hem dit que la concertada és un servei públic que serveix per cobrir aquella oferta que des dels centres públics no es pot cobrir. No es planteja com una alternativa més econòmica, sinó com una alternativa necessària. I he dit moltes vegades que no som ni enemic ni adversari de la concertada. La concebem com un servei públic complementari a l'escola pública.

El professors de la concertada afirmen que hi ha greuge comparatiu amb la pública en hores de feina, sou, limitació per impartir àrees per titulació... Comparteix aquestes acusacions? Segons els rumors els acords de recuperació són positius però no és la panacea.

Pens que hem de valorar molt positivament els acords de recuperació de drets de l'ensenyament concertat que signarem aquest 2016 i que es van complint en els terminis fixats. El procés d'equiparació entre els docents de la concertada i els docents interins de la pública és una realitat en molts d'aspectes i pens que cada vegada hi haurà menys distància entre els dos col·lectius encara que no hem de perdre de vista que es tracta de dos sistemes amb funcionament i gestió diferenciada i per tant mai podrà ser idèntic en tots els aspectes.

Educació està disposada a potenciar l'ensenyament concertat? Es defensa l'escola pública en detriment d'altres ofertes amb certa intenció de desprestigi?

El que fa Educació és defensar una oferta pública de qualitat i per a tothom. I en aquest sentit l'ensenyament concertat és el company necessari per garantir aquesta oferta. No es tracta de desprestigiar cap de les dues ofertes, sinó de treballar per garantir la millor educació possible i està clar que per aconseguir-ho les dues han de treballar braç a braç.

El mapa escolar té en compte l'oferta concertada en aquells

indrets on ja es cobreix així l'escolarització?

La planificació escolar té en compte la situació actual i les necessitats actuals d'escolarització a cada zona. Les noves construccions, ampliacions i reformes es preveuen en funció de la demanda i de les necessitats que presenta cada zona no per substituir l'oferta existent.

Quins són els mals endèmics de l'FP?

La Formació Professional és una excel·lent via de formació. La inserció laboral dels alumnes d'FP és molt alta, a l'entorn del 80%. Un dels problemes que arrossega és que es tracta d'una formació de baix nivell, per a aquells que no són capaços de fer altres estudis. I res més lluny d'això. L'FP compta amb una oferta cada vegada més àmplia i més adaptada a les necessitats del mercat.

Una qüestió que estam intentant millorar és la connexió dels estudis d'FP amb el sector empresarial, tant a través de les pràctiques, com de l'FP dual, com també de la conscienciació dels empresaris de la necessitat d'exigir titulació.

Com valora l'FP bàsica? I l'aplicació de les cooperatives en aquesta etapa de l'ensenyament? Per què costa tant al govern concertar l'FP de grau mitjà o superior si es demostra que l'oferta pública és insuficient?

...el que fa
Educació és de-
fensar una oferta
pública de qualitat
i per a tothom. I
en aquest sentit
l'ensenyament con-
certat és el com-
pany necessari per
garantir aquesta
oferta...

L'FP bàsica és una iniciativa fallida de la LOMQE. No es va plantejar bé i presenta uns resultats que demostren que no funciona així com hauria de funcionar. Necessàriament s'haurà de replantejar perquè sigui una alternativa real per als seus alumnes. En qualsevol cas la concertació de l'FP està en funció de l'oferta pública, de les necessitats socials i dels recursos econòmics.

Com es poden posar d'acord sistema educatiu, oferta de mercat, places escolars i infraestructures

per preparar els futurs professionals?

Amb molt de diàleg i molta de feina. Des de la Direcció General de Formació Professional s'ha reforçat el contacte entre tots aquests àmbits, especialment a l'hora de redefinir l'oferta formativa anual. D'aquesta manera es preveuen línies de formació que responen a la demanda detectada pel sector empresarial i es redueixen aquelles que han perdut impacte en relació a èpoques anteriors.

Quins seran per a vostès els projectes estrella d'aquesta legislatura a nivell d'educació? Es podrà millorar el finançament? I de quina manera es podrà convèncer que l'educació és la millor inversió que pot fer una societat?

Ja ho esmentava abans, per a nosaltres l'objectiu general és la millora dels resultats educatius com a fruit de totes les mesures incloses en el Pla d'èxit que afecten tots els àmbits educatius, aconseguir un pacte educatiu que garanteixi l'estabilitat del sistema i consolidar la planificació d'infraestructures necessàries a mitjà i a llarg termini. I tot, amb la meta d'assolir un sistema educatiu, equitatiu, inclusiu i de qualitat.

Convèncer la societat illenca de la necessitat de tenir una bona formació és una feina de tots, de l'escola, òbviament, però també de la resta de sectors, empresarials, econòmics i polítics.

Martí X. March és llicenciat i doctor en Ciències de l'Educació per la Universitat de Barcelona. També és catedràtic d'universitat de Sociologia de l'Educació de la UIB. Ha exercit de director del departament de Ciències de l'Educació i del de Pedagogia i Didàctiques Específiques durant diversos anys i de vicerector primer de Planificació i Coordinació Universitària de la UIB. Ha estat director general d'Universitat del Govern de les Illes Balears (del 1999 al 2003). Exerceix la vicepresidència de la Societat Iberoamericana de Pedagogia Social; ha estat membre del Consell Escolar de les Illes Balears i director de l'Anuari de l'Educació de les Illes Balears.

Escolarització i equitat: el rol dels governs locals

Aina Tarabini, *Grup de Recerca Globalització, Educació i Polítiques Socials (GEPS)*. Professora del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

El procés d'escolarització d'infants i joves als centres educatius és sempre un moment delicat per a les famílies. Ja sigui perquè es preinscriu per primer cop un fill o filla en un centre educatiu (d'infantil, primària o secundària), perquè es canvia de centre o perquè s'inicia l'escolarització un cop començat el curs. Les famílies es troben davant la necessitat de 'triar' escola i aquesta tria està plena d'incerteses i angoixes, de pors i desconcerts, d'il·lusions i d'esperances. Perquè a l'escola, no només s'aprendran continguts, també s'aprendran i adquiriran valors fonamentals, es desenvoluparan relacions amb el grup d'iguals, es faran amics i s'adquiriran nombroses experiències d'una importància cabdal per al present i per al futur dels infants.

Però aquesta tria no es fa en el marc del no res, es fa en un context escolar, social i territorial determinat que condiciona les opcions reals per triar i genera oportunitats diferents i desiguals entre diferents grups socials. Algunes famílies viuen a ciutats, districtes o barris amb una oferta escolar rica i variada, mentre que altres

viuen a territoris amb poca oferta escolar; algunes famílies disposen dels recursos i dels coneixements que els permeten moure's tranquil·lament per la burocràcia que implica el procés d'escolarització, conèixer nombrosos centres, descodificar-ne les lògiques i desplegar estratègies per fer efectives les seves preferències, mentre que altres s'afronten al procés d'escolarització desproveïdes de capitals, de contactes, d'ajudes i d'informacions. I és, en base a aquestes diferències socials, escolars i familiars, que la tria de centre funciona, sovint, com a catalitzador per reproduir la desigualtat social.

De fet, els discursos que defensen la 'lliure elecció de centre' per part de les famílies amaguen una doble fal·làcia: en primer lloc, la del context d'elecció. En segon lloc, la de les capacitats de tria familiar. No es pot oblidar que la tria escolar es fa, sovint, en un marc de desajust entre oferta i demanda de places escolars. I és en aquest marc on cal regular. Imaginem la situació següent: tenim un centre escolar que ofereix 25 places a P3 però té 80 famílies que l'han sol·licitat com a primera opció. Qui-

...per garantir
l'equitat en
el procés
d'escolarització,
cal establir criteris
que ordenin el
procés d'oferta i
demanda...

nes opcions tenim? Ras i curt: la llei del més fort (qui arriba abans, tria, qui paga, mana, etc.) o la regulació. I la regulació no implica res més que establir criteris per ordenar aquest procés de tria i per assegurar que, en la mesura del possible, tothom parteix de les mateixes oportunitats. Així doncs, per garantir l'equitat en el procés d'escolarització, cal establir criteris que ordenin el procés d'oferta i demanda. Sens dubte, cal també generar una oferta pública

...no podem oblidar que l'educació és un dret i que correspon als poders públics assegurar que es desplegui en les mateixes condicions per a tothom...

de qualitat a tots els territoris (invertint en infraestructures, en formació del professorat, en polítiques de reduccions de ràtio, en projectes

d'innovació escolar, etc.) a partir de la qual es dotin de sentit aquests criteris d'accés. O dit d'una altra manera, cal equiparar al màxim les condicions d'escolarització dels centres educatius per garantir que la tria es fa entre centres de la mateixa qualitat, tot i les seves característiques i particularitats.

És més, la regulació del procés d'escolarització no només s'ha de fer a l'inici del curs, sinó que s'ha d'estendre durant tot el procés d'escolarització. Posem de nou un exemple: què passa quan una família (generalment immigrada i, per tant, amb baixos recursos socials, econòmics i culturals) ha d'escolaritzar el seu fill a mitjan curs? Quina és la via directa: assignar-li una plaça en algun centre amb places vacants i aquí s'acaba el problema. Però, quins són els centres escolars que tenen places a mitjan curs? Aquells més segregats i estigmatitzats on bona part de famílies no volen portar el seus fills. Se'ns dubte, plou sobre mullat. Per què no es reserven, en canvi, places per

a alumnat d'incorporació tardana en tots els centres del territori, tant si omplen places en primera opció com si no? Per què no s'assegura que aquesta reserva es mantindrà durant tot el curs per assegurar una escolarització equilibrada de l'alumnat? La possibilitat legal i tècnica hi és. El que cal és aprofitar-la.

Els exemples que hem fet servir en aquest article (regulació del procés de tria d'escola, millora de les condicions d'escolarització de tots els centres del territori i reserva de places per a alumnat d'incorporació tardana) són només algunes de les múltiples opcions de política educativa que es poden aplicar des dels governs locals, amb el suport dels governs autonòmics, per garantir un procés d'escolarització que prioritzi l'equitat i la justícia enfront de la competició i la llei del mercat. Perquè no podem oblidar que l'educació és un dret i que correspon als poders públics assegurar que es desplegui en les mateixes condicions per a tothom.

AXIOMA
MATEMÀTIQUES

AXIOMA
LLENGUA

BARCANOVA
EDITORIAL

CGA
COMERCIAL GRUPO ANAYA

Pràctiques i conductes deshonestes a l'escola: la punta d'un iceberg

Rubén Comas Forgas, *professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears. Especialista en plagi acadèmic*

"Esto es una práctica habitual del país, del sistema: existen muchos Franciscos Correa. Todo el mundo copia en los exámenes -al que le cogen lo expulsan. A mí me cogieron y estoy aquí sentado en el banquillo"

(Francisco Correa, Declaració davant el tribunal del cas Gürtel, 13/10/16)

Segurament els sonarà i ja n'estaran advertits, del contingut del fragment anterior. Una lectura reposada i amb una perspectiva educativa del sil·logisme (que segueix un raonament molt poca-solta) compost, presumptament, pel cap de l'afer Gürtel mereix alguna reflexió.

Si fem cas de les declaracions de l'acusat de teixir la xarxa de corrupció política, sembla fàcil defraudar i estafar el sistema i la gran majoria ho intenta. El que sentim i creiem que és de tothom no és de ningú en concret i, de manera conseqüent (tot tensant l'argument), puc fer-m'ho meu. Qui plagia un treball o copia durant un examen també podrà sumar-se a la lògica *Correicana* i assegurar que només defrauda i enganya el sistema, que no fa cap malifeta a ningú, però no és gens cert, igual que en Correa està ben equivocat: entre d'altres motius, perquè estarà generant una situació d'injustícia enfront de la resta de companys/es

de classe/curs; perquè amb les seves trampes i malifetes acabarà obtenint algun tipus de titulació/qualificació acadèmica o professional i amb ella enganyarà futurs clients, ocupadors i col·legues sobre el que aquesta titulació acredita realment de la seva persona; perquè amb aquesta titulació/qualificació competirà amb altres sota unes regles que es pretenen equitatives i que està violant clarament en perjudici d'aquests.

Sempre es comença per poc, però és en aquest "poc" on s'inicia tot. No es comença per la comissió d'actes de corrupció a gran escala i s'acaba copiant als exàmens i treballs, sinó al revés. En aquest sentit, com encertadament al meu parer manifestà Moreno (1999), l'escola és el primer banc de proves o laboratori de conductes fraudulentos i corruptes. Hi ha evidències (Magnus, Polterovich, Danilov & Savvateev, 2002) que demostren l'existència d'una associació directa entre el nivell de frau a

les institucions educatives i l'índex de corrupció d'un país (del "poc al molt" una altra vegada). I això també serveix per explicar què passa dins les escoles; no hi ha una conducta escolar o acadèmicament abjecta que no hagi començat en petites dosis: la còpia de petits fragments abans que el plagi complet d'un treball, copiar alguna resposta en un prova d'avaluació a un company/a abans que l'ús de recursos tecnològics per a la còpia als exàmens, l'absentisme abans que l'abandonament, els petits danys abans que el vandalisme, la manca de respecte abans que l'assetjament ...

És, entre d'altres, per aquests motius que té especial importància el tractament i afrontament d'aquestes qüestions des de les institucions educatives. Igual que les conductes corruptes i deshonestes comencen per petits actes, en principi, sense gaire repercussió, les conductes cíviques i la probitat segueixen el

mateix camí. Dins el tractament i les estratègies que es duen a terme a nivell internacional per tal de lluitar contra les conductes fraudulentament al món escolar/educatiu, destaquen tres grans àmbits d'intervenció que convé posar en funcionament de manera articulada (Comas & Sureda, 2010): les estratègies de caràcter informatiu i formatiu, les estratègies de caràcter reglamentari i, finalment les estratègies de caràcter detectiu.

Sempre he estat intrigat per la màxima tribal africana que ve a dir que “es necessita un poble sencer per criar un nen”. En un sentit similar, jo diria que es necessita tota la comunitat educativa - estudiants, professors, personal d'administració i serveis, pares/mares- per educar un estudiant de manera efectiva. Si el nostre únic objectiu és reduir i posar fre a les trampes, hi ha estratègies molt simples que podem emprar. Però si tenim el coratge de plantejar reptes superiors, i esforçar-nos per aconseguir els objectius d'una educació global, completa i amb caràcter realment transformador i amb capacitat de millora i impacte social, el repte és molt més gran. Entre d'altres coses, és un desafiament que passa per desenvolupar en els estudiants l'acceptació de la seva responsabilitat i les conseqüències

...hi ha evidències
que demostren
l'existència
d'una associació
directa entre el
nivell de frau a
les institucions
educatives i l'índex
de corrupció d'un
país...

ètiques derivades de les seves idees i accions. La nostra finalitat no crec que hagi de ser simplement intentar reduir l'engany; més aviat, el nostre objectiu hauria de ser trobar formes innovadores i creatives d'utilitzar la integritat acadèmica com un bloc de construcció en els nostres esforços per construir, fomentar i desenvolupar en els nostres estudiants valors de responsabilitat, integritat, veracitat i honestat que, en última instància, els possibiliti actuar com a

ciutadans més responsables. Els nostres centres educatius han de convertir-se en llocs on tot el “poble” -la comunitat educativa- treballa activament per aconseguir aquests objectius. Com Ernest Boyer va observar, fa gairebé tres dècades (Boyer 1987, p.184), “la integritat no es pot dividir. Si s'esperen alts estàndards de conducta dels estudiants, les escoles han de tenir i demostrar un grau d'integritat impecable. Altrament, les lliçons del “currículum ocult” donaran forma a experiències contràries a llurs valors i principis”.

Per això és tan important comptar a les nostres escoles amb educadors i no només ensenyants, ser capaços d'assumir la tutela de l'alumnat i no només la docència, ocupar-se del centre i no només de l'aula, ser capaços de veure el menor i no només l'alumne.

Referències:

Boyer, E. L. (1987). *College: The undergraduate experience in America*. New York: Harper & Row.

Comas-Forgas, R., & Sureda-Negre, J. (2010). 'Academic plagiarism: Explanatory factors from students' perspective'. *Journal of Academic Ethics*, 8 (3), 217-232.

El salt de la Bella Dona, molt més que una llegenda

Miquel Àngel Lladó Ribas, llicenciat en Filologia catalana, treballa a l'Administració Autònoma de les Illes Balears. És president i membre fundador de l'associació Grup d'Homes contra la Violència Masclista

No va saltar, la varen empènyer. No sé si mai us havíeu aturat a pensar en aquest fet relatiu a la denominació del topònim que dóna nom a una de les llegendes més conegudes de la nostra tradició popular. I és ben ver, a ningú se li hauria ocorregut 'saltar' des d'aquella alçada sense témer una mort segura. Però el cas és que, quan pujam a Lluc, tots coneixem aquell indret en què la carretera s'estreny i per on amb prou feines passen dos cotxes com el **Salt de la Bella Dona**, com si ella hagués botat voluntàriament i l'acció de l'home –del seu marit, en aquest cas– fos secundària o intranscendent.

Però no ens enganem. D'acord amb el relat de Rafel Busquets, tots sabem que va ser l'espòs gelós qui va menar amb engany la dissortada dona per aquelles contrades i la va llançar barranc avall. De la mateixa manera, han estat homes amb noms i llinatges els que enguany, sense anar més

enfora, han causat la mort de Lisa Jane, Victoria Sard, Lucia Patrascu, Xue Sandra, Ada Graciela Benítez i Celia Navarro, les sis dones víctimes de la violència de gènere a la nostra Comunitat Autònoma. Són unes xifres realment esgarrifoses, que ens haurien de moure a la reflexió i a no quedar mans plegades davant de la que sens dubte és una de les pitjors xacres del segle XXI.

I això, en definitiva, és el que pretén *El salt de la Bella Dona. Una llegenda ben actual* (Moixonia Editorial, 2016), ajudar-nos a entendre la magnitud d'una violència que, segons una enquesta publicada per l'Agència dels Drets Fonamentals de la Unió Europea el març de 2014, afecta una de cada tres dones de la Unió Europea. I ho fa a través d'un conjunt de relats en què els autors han tractat de *reescriure* de nou la llegenda, tot interpretant-la d'acord amb uns paràmetres d'actualitat i de-

núncia tan necessaris com escaients. S'han deixat de banda, per tant, els aspectes diguem-ne folklòrics o miraculosos –els miracles no existeixen, afirma Rosa Cursach, directora de l'Institut Balear de la Dona, en el pròleg del llibre– per centrar-se en allò que realment importa i que al capdavant constitueix el missatge del llibre.

D'altra banda cal ressenyar la diversitat d'estils i de registres utilitzada pels diferents col·laboradors d'aquesta encertada iniciativa. Aquest fet, unit al vessant didàctic inherent a la majoria de les composicions, converteix *El salt de la Bella Dona. Una llegenda ben actual* en una eina molt recomanable per a l'educació en valors, especialment entre l'alumnat de secundària. No cal oblidar que no són pocs els centres educatius on es detecten actituds de control i assetjament per part dels joves cap a les al·lotes, un fenomen

que preocupa mestres i educadors i que amb el temps pot desembocar en agressions o situacions de maltractament no controlades.

Tots, un moment o l'altre, hem escoltat la història del Salt de la Bella Dona. Tots hem sentit un calfred en imaginar-nos la situació, per bé que la història tengui un final feliç gràcies a la intervenció sobrenatural que coneixem i que d'alguna manera dilueix el rerefons del relat. A la llegenda del Salt de la Bella Dona es produeix, efectivament, un miracle. No sabem amb certesa si aquest va tenir lloc o no; aquesta és la raó per la qual parlem d'una llegenda, no d'un fet verídic o real. Però la realitat, cal insistir-hi, dista molt de la narració d'aquesta popular contarella.

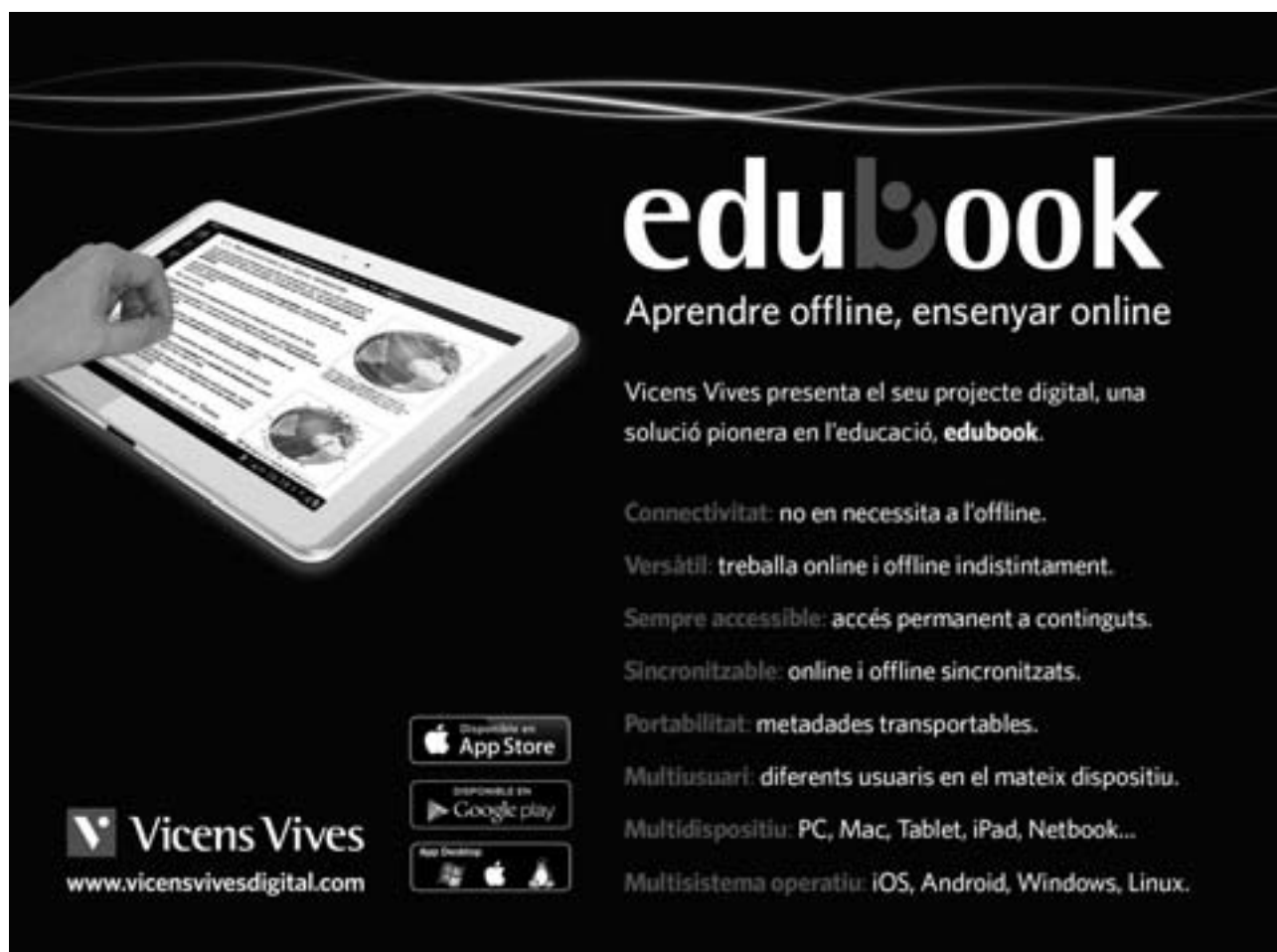
Aquestes són, en definitiva, les premisses que aborda *El salt de la Bella Dona. Una llegenda ben actual*. Tal vegada aquest bell fragment de "Brillen llunes noves", d'Adela Fe-

...els autors han tractat de reescriure de nou la llegenda, tot interpretant-la d'acord amb uns paràmetres d'actualitat i denúncia tan necessaris com escaients...

rrer, una de les col·laboradores del llibre, ens ajudarà a entendre millor el contingut d'aquesta interessant i original proposta: "Vaig tancar la

persiana d'aquella violació de la meua pròpia integritat (...), vaig començar a cosir pegats a les robes de la meua ànima, posar botons en l'escot del cor, cremalleres en les meves parpelles cansades. I amb peus descalços, tornant a ser nina, amb tota la vida per davant i la capacitat de sorprendre's i ser eternament feliç, vaig caminar per les roques del Santuari, deixant-me banyar per un sentiment real, esperat com el naixement d'un primogènit en una mare que va pensar que mai podria engendrar."

Com n'Adela i tota la resta de col·laboradors que hem participat en aquest bell projecte, som dels que pensen que, en matèria de violència de gènere, el miracle, si li voleu dir així, és encara al nostre abast: es diu **igualtat, respecte, educació, protecció a les víctimes**, i és sens dubte la clau per evitar que milers de dones en tot el món caiguin en el més profund i esgarriós dels pous.

edubook
Aprende offline, enseñar online

Vicens Vives presenta el seu projecte digital, una solució pionera en l'educació, **edubook**.

Connectivitat: no en necessita a l'offline.
Versàtil: treballa online i offline indistintament.
Sempre accessible: accés permanent a continguts.
Sincronitzable: online i offline sincronitzats.
Portabilitat: metadades transportables.
Multiusuari: diferents usuaris en el mateix dispositiu.
Multidispositiu: PC, Mac, Tablet, iPad, Netbook...
Multisistema operatiu: iOS, Android, Windows, Linux.

 Vicens Vives
www.vicensvivesdigital.com

Disponible en App Store
Disponible en Google play
Also available on...

Sobre la nova Gramàtica

Josep Antoni Grimalt Gomila, *catedràtic de filologia catalana de la Universitat de les Illes Balears. Llicenciat en dret per la Universitat de Madrid (1960) i en filologia romànica hispànica per la Universitat de Barcelona (1971). Es doctorà el 1975 amb la tesi Classificació de les rondalles de Mossèn Alcover: introducció a llur estudi*

Em demanen amb certa insistència que digui la meua sobre la nova *Gramàtica de la llengua catalana* publicada recentment per l'Institut d'Estudis Catalans. Per fer-ne un comentari condret, a causa de les seves dimensions (1.439 pàgs.) se requereix un temps i un humor dels quals ara no dispòs. Em limitaré a exposar-ne les meves primeres impressions.

Pareix que la preparació d'aquesta gramàtica ha durat una vintena d'anys. Esperem que els resultats compensin el llarguíssim temps d'espera. Fins ara hem comptat amb bones gramàtiques, que seguien la normativa de Pompeu Fabra. A Mallorca, tenim la de Francesc de B. Moll, titulada a la darrera versió *Gramàtica catalana referida especialment a les Illes Balears* (1968, amb diverses reedicions), que jo he recomanat i recomanaria encara, i l'aplic en els meus escrits.

Per les notícies que me n'han arribat, sembla que la nova gramàtica s'ha proposat ésser flexible. És el mot que se repeteix més, però darrere aquest mot no sé si n'hi ha d'amagats d'altres com transigent, tolerant,

comportívola, però alerta que, entre aquests, no s'hi escorri de contraban la disbauxa. D'altra banda, així com antany la unitat de la llengua era un bé absolut, i allò que era sospitós d'oposar-s'hi era anatema, la nova gramàtica pareix que dóna via lliure a les formes dialectals, i allò que abans era vist com a desviació, fragmentació, disgregació, ara se mira com a varietat, riquesa, cooperació, etc.

La nova gramàtica apareix a una època en què s'ha anat imposant la ideologia dita del "català *light*" o, si ho preferiu, de la màniga ampla, en matèria de correcció lingüística. Avui, en els mitjans de comunicació, hi tenen presència habitual formes de dir que antany se consideraven totalment intolerables. I el mateix diccionari de l'Institut ha acceptat mots que havíem d'esquivar radicalment i qualcun que jo no usaria mai com és ara un barbarisme tan innecessari i groller com "follar" amb el significat de practicar l'acte sexual.

S'ha dit que la nova gramàtica, més que operar amb els conceptes de correcció i d'incorrecció, opera amb el d'adequació: certament, un mot pot

ésser adequat a una classe de discurs i no ésser-ho a un altre, com unes espadenyes són adequades per a la platja i no ho són per a una funció de gala a l'òpera. En aquest punt, hi regna molta confusió i ja anirà bé que la gramàtica ens orienti al respecte. La de Francesc de B. Moll que he citat recorria sovint a aquesta distinció.

Més que un "manual d'instruccions per escriure correctament", que és allò que les persones corrents demanen a una gramàtica, aquesta és un magne llibre de consulta, destinat sobretot als especialistes. Així mateix, s'anuncia que n'hi ha en preparació una versió resumida, que segurament serà més bona de manejar, destinada al gran públic.

Puc dir que, a hores d'ara, ja ha rebut crítiques. Li reconeixen mèrits, que en deu tenir. La quantitat de doctrina que conté és respectable; però hi ha qui hi veu punts discutibles i millorables. Seria bo que l'Institut tengués en compte aquestes crítiques, i en tot allò que sien raonables introduir-les en aquesta versió resumida que vendrà.

RETORN

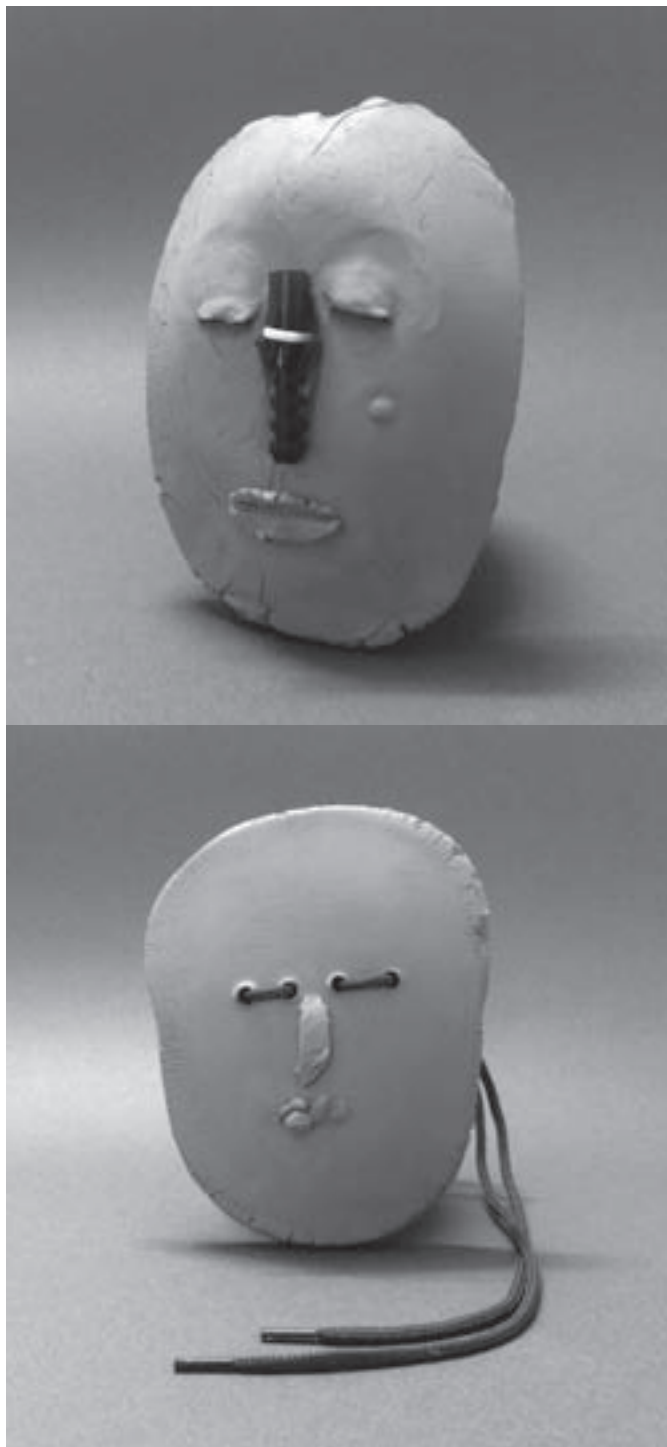
La lluna aporta el seu prestigi antic
a aquest petit abocador apartat,
clausurat, i que mira vers la vall
on, llunyans, parpellegen alguns pobles.
Quan veníem de nit a llençar escombraries
ens quedàvem a veure el firmament.
Sento remors de bèsties creuant el sotabosc.
Els arbres, l'horitzó: tot és en ordre.
Sota la lluna, el vell abocador
ara és cobert de romaní i espígol:
Però no té ja aquella força
de quan ens hi quedàvem a mirar,
voltats d'escombraries, les estrelles.

Joan Margarit i Consarnau.

Sanaüja (Segarra, Catalunya), 1938. Poeta i arquitecte, catedràtic jubilat de Càlcul d'Estructures de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona.

Maggie Adrover Juan. Felanitx 1982 (Mallorca)

Dissenyadora gràfica, il·lustradora i ceramista autodidacta. Graduada Superior en Disseny Eina Centre Universitari de Disseny i Art de Barcelona. Diplomada en Il·lustració a l'Escola Arts i Oficis de Palma.

“Caretas”. Fang vermell de baixa.
Mides aprox. 13 cm alçada x 11 cm.

Tauler: notícies de les cooperatives d'ensenyament

ARTS I SONS

Artisons. Cooperativa 10 anys i...

Com aquell que diu, fa un parell de dies que vàrem posar fil a l'agulla i, de cop, ens giram enrere i en són un poc més de 10, d'anys.

Artisons és un projecte cooperatiu, sembrat amb la il·lusió d'aprendre a ensenyar fent música. Amb l'ajuda de tots, especialment alumnes, pares i companys, anam caminant cada vegada més i millor.

Així i tot, si miram les activitats, els concerts, les vivències, el pas i la progressió dels alumnes, alguns fins i tot fan feina amb nosaltres, omplen de sobra aquests anys, confirmant que ja fa molt més que un parell de dies i que la il·lusió del projecte es va transformant en una realitat.

Com a empresa dedicada a gestionar escoles de música, podem dir que ens ha anat bé dins un món avui dia molt competitiu i amb canvis constants, tant administratius com curriculars. Ara per ara, el nostre servei cobreix les escoles municipals de Campos, Porreres i Montuïri, totes elles a través de concurs públic, a més d'un projec-

te d'escola a Costitx i de compartir aules a les escoles de ses Salines i Lluçmajor.

El funcionament de la majoria d'escoles de música és i ha estat lligat tradicionalment a les entitats musicals locals, tenint com a objectiu prioritari alimentar-les de nous membres, especialment les bandes de música. Aquest fet té clarament un caire positiu, ja que d'aquesta manera el camí es presenta clar i específic, i se'n beneficien tant els alumnes, que, a part de madurar i enriquir els coneixements musicals, poden gaudir i arrelar en la part social i humana tant necessària avui, com també les mateixes entitats. Encara que no podem deixar de banda l'altra cara més problemàtica per les entitats, quan a una part de l'alumnat no li interessa formar-ne part, perquè vol un altre tipus d'instrument o senzillament té unes inquietuds musicals diferents, cosa totalment legítima per altra part.

A Artisons, pensam que sempre hi ha d'haver un equilibri: d'una part fer tot el possible perquè les entitats puguin mantenir el ni-

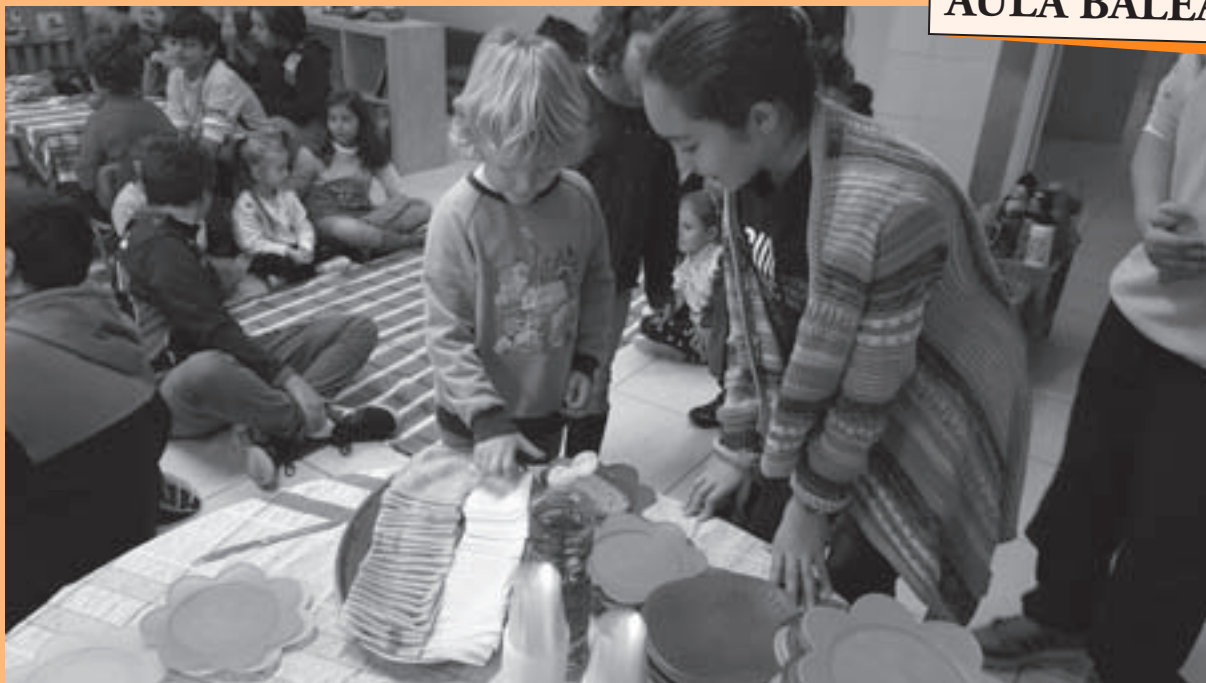
vell d'activitats, tant pel que fa a la quantitat com a la qualitat, i d'altra banda, obrir l'escola a nivell curricular i de programacions a les noves inquietuds i desitjos, dels alumnes o dels pares. Per aquest motiu, la proposta de futur de la nostra cooperativa, és intentar unificar les escoles, tant pel que fa a criteris didàctics com socioculturals, respectant sempre la manera i el fet diferencial de cada una d'elles. Si els nostres alumnes poden interactuar entre ells, molt millor, és més enriquidor tant musicalment com socialment.

Per acabar, ens agradaria ressaltar també la importància del fet cooperatiu, no només per als socis i treballadors, sinó també per als alumnes, familiars i acompanyants, perquè a més d'aprendre i ensenyar uns conceptes, tenir uns continguts i uns objectius específics, pel que fa al caire musical, creim que els valors que podem transmetre i a la vegada aprendre conjuntament, compartir, cooperar, escoltar, tenir a dir, participar... ens fa més persones, més humans.

Projecte Aules Agermanades

AULA BALEAR

L'agermanament entre dues ciutats és l'establiment oficial de lligams de cooperació mútua. Les ciutats agermanades tenen alguna característica en comú i es comprometen a millorar la coneixença mútua i l'ajuda bilateral. Aquesta idea inspiradora ens ha impulsat com a claustre a fer visible la relació entre els iguals. Segons el DLE, l'agermanament consisteix a establir relacions fraternals entre persones o institucions.

Idò sí, ja en fa 35, d'anys, que vàrem néixer! De totes aquestes experiències volem destacar el que més ens identifica: els VALORS. La solidaritat, la tolerància, l'empatia, el respecte, l'ajuda i la col·laboració; tots ells queden aferrats al nostre jo i ens lliguen a la nostra escola com l'arrel d'un arbre a la seva soca.

Hem iniciat el trimestre amb un berenar solidari. Els padrins i fillols de les diferents etapes s'han conegut i han compartit

l'experiència del joc, de la rialla i del pa amb oli.

Ha estat un matí plujós, els plans se'ns han fet malbé. No hem pogut anar al pati, ni a jugar a la gespa del camp de futbol, però així i tot, no hem pogut evitar passar un guster. Tota la comunitat educativa ha arribat a la mateixa conclusió, quina activitat més bonica! quin èxit!

L'espontània convivència de grans i petits ens ha deixat amb un gran somriure a la boca. Tenim ganes de tornar-nos a trobar, serà per sortir plegats d'excursió? serà per cantar? Noves motivacions i enigmes que a mesura que vagi passant el temps seran descoberts.

I per què una activitat solidària per començar el nostre projecte de centre? Perquè trobam que aquestes vivències ens permeten fer entendre les necessitats dels altres, dels que estan a prop i d'altres mil variables possibles que nosaltres

desconeixem.

Prest vendran a contar-nos l'experiència d'homes i dones voluntaris que decidiren partir per ajudar els refugiats. Sí, tots aquests ciutadans i ciutadanes del món que han nascut a la mar Mediterrània i que arriben al nostre continent fugint del desastre de la guerra.

Des de l'equip docent hem pensat que tal vegada un euro i mig solidari podria ser la nostra col·laboració tangible amb la causa. "I per què donam doblers? - han demanat els més petits- per què no bolquers? o llet ? o menjar?" Doncs, perquè no poden dur molt de pes a l'hora de viatjar, no poden dur menjar que caducarà, però sí la nostra col·laboració econòmica per tal d'atendre les primeres necessitats tot d'una en arribar.

Moltes sorpreses ens queden per aquest curs i desitjam poder-vos-les contar!

Projecte aprenentatge servei: camins escolars segurs

Enguany, els alumnes de 3r d'ESO d'Es Liceu han començat una aventura per a la millora de la seva seguretat per anar a l'escola. Amb aquest projecte el que es pretén és, a més de les millores que calguin per poder anar de forma autònoma a l'escola, millorar les relacions entre tots els membres de la comunitat, entre companys, entre les persones que es troben al llarg del camí, amb els membres del casal que hi ha devora el centre, etc. En definitiva, voler tornar els carrers als vianants, que la gent hi camini, hi corri i que els nins hi juguin.

Aquest projecte va començar el curs passat, quan un grapat de professors es van arromangar per fer les classes de forma diferent, perquè els currículums de les seves assignatures poguessin formar part d'aquest projecte i perquè, els alumnes, com a protagonistes, poguessin desenvolupar una tasca al servei de tots els que feim l'escola.

La idea dels professors era que el projecte tengués un format especial, i implicàs agents externs. I el format que s'adaptava millor a aquestes necessitats, va ser un APS, és a dir, un aprenentatge servei.

L'ajuntament de Marratxí va comanar una tasca molt important als alumnes. Una responsabilitat en la qual, com a ciutadans, poguessin participar de forma activa: el disseny del camí escolar que els duria de forma segura a l'escola. Els alumnes varen partir de la premissa que el carrer, els parcs i les zones comunes havien de ser per a ells. Que el carrer tengués vida. Volien poder anar a l'escola de forma autònoma perquè les seves famílies poguessin anar tranquil·les a la seva feina. Volien augmentar la seguretat de la zona, reduir la contaminació, i així disminuir el nombre de cotxes que arriben al centre o als voltants.

Per dur-ho a terme van fer estudis de població, com les piràmides de població, estudis estadístics que els varen permetre saber com venien els alumnes al centre i com vendrien una vegada traçat el camí.

També van estudiar possibles itineraris que es podien agafar per venir a l'escola i, finalment, amb l'ajut dels tècnics de l'ajuntament, es va triar el millor itinerari per poder fer totes les remodelacions que calien.

En primer lloc, varen haver de fer una anàlisi de la situació. Saber en quin context es trobava el nostre centre escolar, tant a nivell poblacional com a nivell urbà era essencial. Això els va permetre aprendre la utilitat dels estudis poblacionals de les ciències socials o els estudis estadístics a matemàtiques per poder calcular la densitat de població de cada zona o els percentatges dels mitjans de transport que

usaven tots els alumnes per venir a l'escola.

En segon lloc i amb totes les dades de l'anàlisi inicial, van realitzar diferents propostes d'itineraris fins a arribar a una proposta definitiva en la qual va intervenir l'ajuntament de Marratxí perquè aquesta proposta fos del seu gust i estàs relacionada amb les futures modificacions urbanes del municipi, ja que s'haurien de posar carrils bici o vies verdes. D'aquesta manera varen aprendre el llen-

guatge dels plànols i a fer feina amb aquests documents, així com molt de vocabulari tècnic.

Ara mateix ens trobam en la tercera fase d'aquest projecte. Estam revisant l'itinerari escollit per proposar a l'ajuntament unes mesures de modificació d'aquests carrers i espais per on passa el camí perquè es converteixi en un espai per als vianants. Volem que aquest camí serveixi per a cohesionar la població del municipi i sigui un punt d'encontre no sols per a tots

aquells que van a l'escola, sinó que també l'utilitzin per anar a passejar, a fer esport, a comprar o sols per relacionar-se amb la resta de veïns.

No hem inventat res nou, des d'Itàlia amb en Tonucci fins a Barcelona, des de Finlàndia a Palma, s'han fet camins escolar segurs, però el que teníem clar és que la clau de l'èxit era la implicació dels alumnes a l'hora de projectar-lo, ja que seran ells els que l'hauran d'utilitzar.

Del RAÏM a l'AULA

ES LLEDONER

Enguany al quart curs de primària de la cooperativa Es Lledoner es volia dedicar una part de la programació a fer un treball per projectes. Hi havia un parell de propostes, totes sobre diferents aspectes del poble de Felanitx i de la cultura més propera i, com que es volia involucrar els alumnes des de les seves ganes de conèixer i aprendre, escoltant les seves inquietuds, es va fer una assemblea amb tots ells i varen sortir diverses possibilitats, però no acabaven de convèncer a tothom, fins que... algú va parlar del vi!

Aquest tema té una relació directa amb el desenvolupament del nostre poble, a més avui dia se'n torna a parlar molt, s'han fet cellers nous que tornen donar fama internacional a la nostra petita vila i així ho resa un rètol que l'Ajuntament ha col·locat a l'entrada del poble: "Felanitx, poble de vins".

El que ara us contarem és un *work in progress*. La majoria de les tasques es desenvolupen mitjançant el treball en grup cooperatiu. Per

començar es va demanar als alumnes quines expectatives tenien, quines coses esperaven esbrinar sobre aquest tema. Varen sortir qüestions de diferents àmbits que estan reflectides en un gran mural de paper continu que roman penjat dins l'aula. Al final del projecte es veurà si s'ha aconseguit respondre totes aquestes qüestions, si n'han sorgit de noves i per quins camins insospitats s'han arribat a moure.

D'entrada s'havia decidit dedicar-hi només un trimestre, però ben aviat es va veure que es treballaria gairebé fins al tercer trimestre, ja que ha estat com un joc de nines russes, que dins un tema n'ha sortit un altre no menys interessant, i un altre, i un altre...

Un cop posat en net i fets uns mapes conceptuals per engirgolar el camí de la investigació sobre aquest suc gairebé diví, s'han pogut establir quatre blocs de feina:

1r Bloc: **Com es fa el vi:** Aquest es va col·locar el primer, ja que la

pregunta que més es repetia era d'on surt el vi. A més, a finals de setembre encara es va poder glapir qualche vinya sense veremar, es va poder aconseguir raïm acabat de collir i que els nins els potejassin al pati. Feren el seu propi most i el tastaren. Llavors el guardaren dins alfabies de vidre per veure de prop tot el procés de fermentació. Un entès sobre el tema, en Jaume Caldentey, va venir a fer una xerrada per explicar-los com es produïa aquesta fermentació i de com hi havia una relació directa entre la quantitat de sucre del raïm i el grau d'alcohol del vi. També visitaren el celler d'Ànima Negra, que acabava de rebre tot el raïm d'aquesta anyada, i varen poder presenciar tot el procés que l'alumnat havia fet, però a l'engròs i d'una manera més seriosa. El seu most va ser molt més gustós! Una altra descoberta: cada raïm té el seu grau, el seu gust, la seva aroma.

S'han apoderat del vocabulari bàsic: pàmpol, sarment, vinya, most, rapa, bota, fermentar, veremar,... i

també han fet una recerca de tipus de raïm i han descobert que la varietat de callet es considera gairebé autòctona del nostre poble.

2n BLOC: El vi i el nostre poble, Felanitx. El primer aspecte que va sorgir va ser el Sindicat, perquè és un edifici emblemàtic molt present, però no tenien clar el seu origen. Descobriren com i per què es varen construir els edificis de l'Estació Enològica i el Sindicat i investigaren la importància de Felanitx com a productor i exportador de vi durant el segle XIX.

3r BLOC: El vi com a aliment.

Aquest bloc s'ha treballat de ple en el segon trimestre. Estudiaren com ja era consumit durant l'època romana i com el transportaven usant àmfores. Conegueren els beneficis i les aportacions del seu consum i també els aspectes negatius si se n'abusa. Visitaren els cellers Oliver de Petra on ampliaren aquest tema del vi com a aliment i també se'ls mostrà com es fa un tast de vi, què cal observar, com agafar la copa, etc.

4rt BLOC: El vi i l'art. Aquest bloc es treballa des del començament fins al final. Es treballa amb la recopilació de poemes al·lusius

al vi o al raïm, cançons, quadres de pintors famosos que s'inspiraren en el suc en qüestió. També aprenen a mirar, de moment dibuixant un pàmpol, observant el canvi de color així com es va assecant, han pintat la façana del Sindicat de Felanitx, han dibuixat diferents tipus de raïm... Per carnaval es disfressaren de déu Dionís, que amb el seu homòleg romà Bacus, era el Déu del raïm, del vi i de la festa.

Com es pot veure, encara queda molt de viatge. Si us ve de gust estau convidats a acompanyar-nos en aquesta descoberta del Vi. *In vino veritas*. Salut!

Temps per gaudir

GIANNI RODARI

L'estiu passat algunes mestres de l'escoleta es proposaren tornar a llegir un llibre ben especial, *Elogi de l'educació lenta*, en el qual el seu autor, Joan Domènech Francesch, ens ajuda a centrar-nos, a pensar en el que és necessari i a donar valor a allò que realment en té. Començarem el curs reflexionant sobre la nostra tasca diària i la documentació que elaboràvem. Vàrem veure que ens suposava tanta feina que sovint no ens permetia gaudir dels petits moments amb els infants: àlbums, notes diàries, marcs digitals, reunions de pares i mares, powers, vídeos...ens adonàrem que amb els diferents formats que empram per documentar allò que es viu a l'escoleta, al llarg del curs, repetíem informació i sentíem la necessitat d'anar més a poc a poc, de no carregar-nos amb tanta feina extra, de no frisar, de fer les coses més tranquil·lament, de gaudir dels infants i dels petits detalls, d'aturar-nos a observar quins són els seus interessos, les seves necessitats a nivell individual i de grup i

a no estar tan pendents de les fotografies, els enregistraments...

Per tot això decidírem que el grup dels Gegants trobarien, des del primer dia d'escola, muntat a la seva aula, un racó que els agradàs molt, que fos proper, quotidià i aquest seria el fil conductor de les activitats i vivències que es durien a terme durant el primer trimestre. Nosaltres ens dedicàrem a acompanyar-los en el seu joc, a documentar perquè sabem que és important, però amb tranquil·litat i tenint molt present que un dels nostres objectius és aconseguir una escola acollidora, on tothom pugui tenir el seu espai, que hem de saber donar temps, deixar fer... perquè el primer trimestre del curs ens puguem conèixer i establir una relació de confiança i complicitat.

El racó triat va ser el de la cuineta. La cuina és un espai de la casa, de l'escola, del moment de joc que sol agradar molt i, a la vegada, permet un munt d'experiències i de noves propostes, ja sigui canviant el

material, ampliant-lo, afegint elements com pepes, aliments naturals, facilita el joc en petit grup... ens ha donat un munt de possibilitats i ens ha permès gaudir dels infants d'una forma tranquil·la, observant-los i comprovant que el joc és una necessitat vital, la seva primera eina d'aprenentatge que els dona la possibilitat de conèixer-se a ells mateixos i al món que els envolta.

En aquests moments hem arribat a la conclusió que si revisam la documentació que entregam i mostram a les famílies, si no ens repetim, si reduïm un poquet la informació sense perdre qualitat, els resultats són positius i ens podem permetre anar més a poc a poc. Així doncs tindrem temps per expressar-nos, per reflexionar, per jugar amb els infants, per estimar-los...

A l'escoleta ens agrada reflexionar, discutir, proposar, canviar, refer ... Perquè com diu Joan Domènech Francesch, **"abans i més ràpid no són sinònims de més i millor."**

La cooperativa Gorg Blau (col·legi Sant Felip Neri), compleix els seus primers 25 anys

GORG BLAU

Fou al voltants del curs 1988-89, quan el pare José Mas Dubiai, darrer director del Col·legi Sant Felip Neri de la Comunitat de l'Oratori de Sant Felip Neri, per motius personals deixà el càrrec de director i administrador del Centre. Al seu lloc deixà com a director Julià Rosselló Ferrer i com administrador Pedro Salas Rosselló.

Dos anys més tard, la Comunitat de l'Oratori de Sant Felip Neri, convocà una reunió a la qual assistírem la totalitat dels professors/es que exercíem com a docents al Centre. El motiu de dita reunió fou el següent:

El pare Propòsit (José Mas) ens informà que la Comunitat es volia desvincular de la responsabilitat de la docència del Col·legi. Per aquest motiu ens proposaven que fóssim nosaltres, els docents, que ens en féssim càrrec, o, si no, ells prendrien la decisió de tancar el Col·legi.

A partir d'aquell moment, començàrem a moure l'engranatge de cercar informació a través de diferents indrets i després de moltes reunions amb diferents persones i entitats per tal de cercar assessorament i possibilitats de quedar-hi i de no perdre el lloc de feina, aconseguírem posar-nos d'acord i posar fil a l'agulla. Foren moltes les entitats i persones que de manera desinteressada ens ajudaren a obrir camí. Però fou gràcies a l'ajuda que rebérem des de CCOO i la col·laboració de la

Direcció Provincial d'Educació. I així començàrem a moure la maquinària de manera ràpida i segura.

En aquells moments, l'equip docent estava format pels següents professors/es:

Manuel Barrado Torres
Julià Rosselló Ferrer
Pedro Salas Rosselló
Maria Antonia Ruiz Bosch
Catalina Sancho Prats
Pere Joan Sastre Palou
Enric Pozo Mas
Miguel Rosselló Castell
Pedro Sureda Ribas
Rosa Romero Palmer (contractada a Educació Infantil)

Estudiades i confrontades totes les opcions, decidírem muntar una cooperativa d'ensenyament. Pensàrem que era la millor de totes les opcions que se'ns havien presentat. La que més ens va agradar i convèncer a la majoria.

Pertal de constituir-nos com a cooperativa, havíem de disposar quasi la mateixa quantitat econòmica que ens corresponia cobrar en cas d'acomiadament i posar-ho com a dipòsit per formar i constituir la cooperativa.

El nom també fou objecte de debat entre tots els futurs cooperativistes. Després de diferents opcions, el nom que més agradà fou el de "Cooperativa Gorg Blau". S'aprovà per unanimitat posar-li aquest nom.

A l'hora de la constitució tots els professors/es hi estiguérem d'acord, excepte la professora Catalina Sancho Prats, la qual decidí de manera personal, no participar-hi. La resta de docents hi estiguérem d'acord i començàrem a treballar de valent.

La primera passa fou crear uns estatuts. A continuació es va passar a l'elecció del Consell Rector, el qual quedà presidit per Miquel Rosselló Castell, com a secretari Pedro Sureda Ribas, l'administrador Pedro Salas Rosselló.

L'equip directiu elegit fou el següent: director, Julià Rosselló Ferrer, secretari, Pedro Sureda Ribas, cap d'estudis Enric Pozo Mas.

Aquell estiu de 1991 pràcticament no tinguérem vacances. Les invertírem a pintar tot el buit de l'escala, passadissos i algunes de les aules que més ho necessitaven. També canviàrem part del mobiliari, cedit per la Conselleria d'Educació, cadires, pupitres i taules de segona mà. Altres entitats com Sa Nostra ens regalaren uns quants arxivadors i cadires d'oficina, també tot de segona mà.

Vàrem haver de demanar alguns préstecs per tal de reformar el mobiliari de les aules i dels despatxos, així com per realitzar reformes als banys, escales de seguretat, el canvi total de l'enllumenat, la creació d'una sala d'ordinadors, la compra d'estufes per a l'hivern i ventiladors per als mesos de juny

i setembre, compra de llibres per a les biblioteques de cada una de les aules, sobretot d'Infantil i Primària, etc.

Cal destacar que una de les millores iniciatives, fou oferir el servei de menjador. L'encarregada des del primer dia del seu funcionament, ha estat Catalina Bover Frau. Actualment hi ha una comissió del menjador, formada per socis i l'encarregada. Els guanys que ens ha proporcionat el menjador ens ha permès part del manteniment del personal no docent i d'algunes petites compres i posteriors reformes del menjador mateix. Cal destacar que tot el professorat, tant socis com no socis, s'implica amb les taques que requereix aquest servei i per això cada dia hi ha quatre mestres de guàrdia per fer-se càrrec dels alumnes al menjador i als patis,

de manera desinteressada, pel benefici de la Cooperativa.

Cal esmentar, encara que sigui de forma negativa, la baixa per defunció d'alguns socis, com les de Manolo Barrado, Miquel Rosselló i la de Julià Rosselló. Descansin en pau.

Al llarg dels anys la cooperativa ha tingut altres presidents, com Enric Pozo i l'actual Joan Manel Mulet.

A la direcció, Miquel Rosselló substituï a Julià Rosselló. Després vingué Enric Pozo, Josep Amengual i actualment Resurrección Sánchez.

El canvi més destacable ha estat l'augment del nombre de professors/es que té la Cooperativa a l'actualitat. El pas de vuit pro-

fessors/es el 1991, a trenta sis en aquest moment més quatre persones de personal no docent.

També cal recordar els diferents equips de l'AMIPA que al llarg d'aquests vint-i-cinc anys, han col·laborat amb el funcionament del Centre. Volem donar-los les gràcies pel seu treball desinteressat.

En l'actualitat el Centre disposa de: tres grups d'Educació Infantil, sis grups de Primària, quatre grups d'ESO i dos grups d'FPB. I el menjador que funciona de dilluns a divendres. La gran aposta pedagògica del centre sempre ha anat relacionada amb l'educació inclusiva, on sempre hem destacat pel tractament de l'alumnat nouvingut.

El projecte ICAPE

MANJÓN

Enguany, l'Equip d'ESO del Col·legi Manjón de Palma participa en un projecte solidari que volem compartir amb tots vosaltres.

La nostra PT d'ESO ens va parlar de l'ICAPE (Pla integral d'impuls de les capacitats emprenedores en educació) fomentat des de la Conselleria d'Educació amb col·laboració de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.

En aquell moment crec que tots miràrem cap a un altre costat, posàrem els ulls en blanc i bufàrem... Ufff!! Més feina! Més xorrades que ens allunyen del

currículum!!! Amb la feinada que tenim!!! Acabarem dormint a l'escola!! Segur que els companys docents que estant llegint això se senten plenament identificats amb aquest discurs...

La qüestió és que finalment ens decidírem a participar-hi de forma col·lectiva, entre tots els professors i totes les matèries. Es tractava, en definitiva, de crear una ONG.

El projecte, el fan els nostres alumnes de 4t d'ESO. Col·laboram amb una organització que es diu "Llevant per Mallorca" que fa feina en diversos projectes. Els nos-

tres al·lots han decidit col·laborar en el d'Etiòpia.

La primera passa és crear l'ONG, posar-li nom, crear un logotip, uns estatuts, anomenar un president, un tresorer, etc., és a dir, mostrar als alumnes com es constitueix una empresa sense ànim de lucre.

Després, ells ens posen en contacte amb una escola d'Etiòpia, amb la qual mantindrem correspondència durant tot el curs. Ells ens indiquen les seves necessitats i ens posen al dia del que fan o no fan.

Nosaltres des d'aquí, promovem

activitats per obtenir diners que enviarem a Etiòpia a final de curs per mediació de "Llevant per Mallorca". Sabem per la correspondència que necessiten pupitres, cadires, pissarres, material esportiu,...

Tots estam molt il·lusionats i els nostres alumnes més que nostres. Malgrat que som una esco-

la humil i amb greus problemes econòmics, aquí tothom hi participa. Sempre, els més pobres, són els més generosos.

Ja no miram cap a un altre costat. Som afortunats i ens enriqueim amb aquesta tasca.

Intentam recuperar valors perduts, estimular la generositat, la

consciència social, també la capacitat organitzativa, el respecte a la legislació, el valor del diner ben emprat.

La cooperació uneix els nostres alumnes, els implica i s'ajuden entre ells. Tot això repercuteix en la millora del rendiment escolar.

Conclusió: hi guanyam tots.

40 anys de la Mata. D'on venim cap a on anam

MATA DE JONC

Pareix mentida, però enguany l'Escola Mata de Jonc ja celebrem 40 anys d'aquesta aventura que va començar a un primer pis de Santa Pagesa, amb unes famílies i uns mestres que creïem que era possible una escola **laica i en català** a Mallorca. Era una demanda de l'entorn social del moment, tot i que el context polític no ho facilitava.

Aquest primer pis en pocs anys ens va quedar petit i la Mata s'hagué de traslladar a una casa a Son Anglada, on alguns mestres posàrem, a part de la nostra feina, els nostres somnis i il·lusions. La **implicació**, idò, va ser des del principi un tret bàsic de la Mata que creixia.

Quan Mata de Jonc ens traslladàrem a l'**edifici** que ocupa ara, en poc temps però amb molt

d'esforç va arribar la **concertació** i, amb això, s'anava definint millor on som i què som.

Si miram enrere i pensam en aquests tres edificis, veim que en els llocs on ha crescut Mata de Jonc sempre hi hem posat la nostra feina i els nostres somnis.

Avui dia, la majoria de **treballadors** que hi feim feina pertanyem a la **cooperativa** i les **famílies** dels nostres alumnes participen, gestionen i donen suport a la Mata

a través de l'APA, el Consell Escolar i la Fundació.

De manera que, passats aquests 40 anys, tenim una escola que ens fa sentir **orgullosos** i sabem que no seríem aquí sense la feina feta entre tots els jonscs durant aquestes quatre dècades.

Una vegada ens hem girat enrere i ens hem situat on tenim els peus, tal vegada sigui un bon moment per **alçar la vista** i plantejar-nos cap a on volem fer anar la Mata els propers 40 anys.

En un context social i polític diferent del 1976, estam segurs que **junts** podrem definir cap a on volem dur els nostres somnis gràcies a l'ocasió que ens brinda aquest 40è aniversari.

ASSEGURANÇA ÈTICA: FACILITEM L'ACCÉS A L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

L'economia social i solidària, el mercat social, les finances ètiques, el cooperativisme i altres conceptes estan cada vegada més presents en el nostre dia a dia. Massa sovint, però, no en comprem del tot el significat, desconeixem qui en forma part i, sobretot, no sabem com podem participar en la construcció d'aquesta nova economia.

Els que ja en formem part, sovint creiem que, parlant-ne, ja n'hi ha prou. La realitat ens demostra, tanmateix, que molta gent que intueix o que coneix el sentit del que diem, no té prou informació per saber com accedir-hi.

I, en el nostre cas, sovint també ens adonem que certs àmbits de l'economia social, com l'assegurança ètica, són absolutament desconeguts.

El perquè de l'assegurança ètica respon a una pregunta que fa ja uns anys ens vàrem fer pensant en els nostres estalvis: què fan amb els nostres diners? a on van a parar? De la mateixa manera que la banca ètica (Fiare o Coop 57 com a exemples més coneguts, però no els únics) garanteix que els nostres estalvis s'inverteixen en projectes solidaris i

de l'economia social, l'assegurança ètica garanteix que els diners que paguem per l'assegurança del nostre vehicle, de la nostra llar o de la nostra cooperativa són utilitzats amb criteris ètics i solidaris. En aquest punt, cal recordar, perquè no sempre ho tenim prou present, que les assegurances formen part del mercat financer amb un percentatge cada cop més alt del total d'inversions respecte dels bancs, l'altre gran actor del sistema financer.

Com ho podem garantir? Amb la garantia que ofereix el segell Ethsi (www.ethsi.net), un certificat de caràcter europeu, que acredita que les entitats que l'obtenen inverteixen, gestionen i treballen, any rere any, sota criteris ètics.

Encara som pocs, ARÇ Cooperativa és un d'ells (www.arccoop.coop). Treballem, de forma preferent, amb companyies amb el Segell Ethsi i només amb altres companyies mentre el mercat assegurador no ens permeti treballar al 100% amb entitats amb el segell.

I què fem i com ho fem? Aconsegüim millors condicions, no només de preu, sinó també sovint de garanties i cober-

tures, aprofitant la negociació de preus cooperatius i col·lectius amb les companyies. Com a exemple més recent a les Illes, UCTAIB ha pogut oferir a les seves cooperatives d'ensenyament preus i cobertures especials que han sigut força ben acollides i que us convidem a conèixer per aplicar a altres sectors.

Finalment, ARÇ, com a membre de la cooperativa Mesopcions, facilita l'accés de les persones a productes ètics de diferents sectors bàsics com energia (Som Energia), comunicació (Eticom), cultura (Abacus) i les mateixes assegurances per a persones. Mesopcions ofereix, a cost mínim, l'ús del servei ofert per aquestes i altres cooperatives i entitats vinculades al mercat social. Trobareu tota la informació a www.mesopcions.coop

Aquestes, i moltes altres accions, estan creixent i des d'aquesta revista volem convidar-vos a conèixer el que estem fent, com ho fem i per què ho fem. Perquè la construcció de mercat social és la nostra contribució a la construcció d'un món millor.

Seguim!!!

Valors i preus cooperatius

arç
COOPERATIVA

Les assegurances també poden ser ètiques

Corredoria especialitzada en economia solidària

www.arc.coop

[f /projectearc](#)
[@arc_coop](#)

més OPCIONS
Per un consum transformador

Energia | Finances i assegurances | Comunicació
Salut, cultura i oci | Hàbitat | Mobilitat

mesopcions.coop

contacte@mesopcions.coop | 93 412 76 75

El Jardí Màgic

2017

El dissabte
llegim i ens divertim
al Centre Cultural la Misericòrdia

Lloc: Jardí del Centre Cultural la Misericòrdia de Palma (via de Roma, 1)

Hora: 11 h

 Departament de
Cultura, Patrimoni i Esports
Consell de Mallorca

25 de març

 El bosc màgic

Myotragus teatre

8 d'abril

 Ratataplam

Cia. Mariantònia Oliver

22 d'abril

 **La Bibliomòbil, dedicat a
Ramon Llull!**

Circ Bover

13 de maig

 Astronautes Estrellats

Mabull espectacles

27 de maig

 La barca de pedra

Elixir teatre

9 de setembre

 **Taller de circ i jocs d'habilitats
amb bambú**

Circ Bover

23 de setembre

 La màgia d'en cotonet

La fada despistada

7 d'octubre

 El carro de Mr. Carrot

Mallorclown

21 d'octubre

 El pastor mentider

Teatritx

11 de novembre

 Queixalades de verd

Francesca Vadell

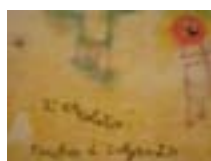
25 de novembre

 Les fades de la bella dorment

Disset Teatre

Per a més informació

www.conselldemallorca.net/jardimagic

Amb la col·laboració de

